VOOR GOEDE WAARDE
IN JONGENS KLEEDEREN
GA NAAR DE
Economic Outfitting Co.,
FABRICEERENDE KLEERENMAKERS,
KAAPSTAD.

De Zuid-Afrikaan
VEREENIGD MET
ONS LAND.

KLEEDERMAKERIJ DEPARTEMENT.

Schrijf om patronen en Zelfmetings vormen naar de Economic Outfitting Co., Broeken die passen 15/6, 18/6, 21/- Pakken die passen 55/, 65/ 75/-. Blauw Serge Pakken 65/-
Post Vrij in alle provinsien
Hoek van Plein en Spin Straten, KAAPSTAD.

DEEL 65.—No 6,170.] [ENKEL EXEMPLAAR 3 PENCE] KAAPSTAD, DINSDAG, 27 AUGUSTUS 1895 [Dit Blad verschijnt driemaal per week: Dinsdags, Donderdags en Zaterdags. Inteekenings-prijs per jaar £1 10 postgeld ingesloten vooruit staalbaar.]

1.600 Extra Vette Kaapsche Schapen.

Op Donderdag, 29 Augustus aanst.,

ZULLEN opgemelde Slachtschapen publiek worden verkocht aan Klapmuts Statie.

Een schoone Kans voor Slachters en Boeren.

J. LOMBARD.

J. S. Marais & Co., Afslagers.

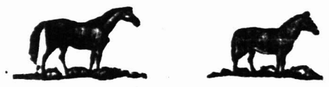

SOMERSET WEST.

Publieke Verkooping
VAN KOSTBARE
VASTE EN LOSSE GOEDEREN,

MEJ. J. J. WATT van plan zijnde zich ter woon naar eene andere plaats te begeven, heeft den ondergeteekende geauthoriseerd publiek te verkoopen aan hare woning te Somerset West,

OP 29 DEZER,

I. Zeker welbekend Erf met de daarop staande gebouwen gelegen te Sir Lowrys Pas, en thans bewoond door den heer ELIZA RIJKE tegen eene zeer goede huur.

II. Huis Meubelen bestaande in Tafels, Kasten, Stoelen, Ledikanten, Wasch en Kleed Tafels, Sofas, Glas, Aardewerk en Keukengereedschap, enz.

Voorts 2 Paarden, 2 Ezels, 4 Koeien, een Molwagen op Veeren, en wat er meer ten verkoop zal worden aangeboden.

Verkoping te beginnen om 10 uur vm

P. J. Botman, P. W. zn.,
Afslager.

Stellenbosch, 21 Augustus 1895.

LET WEL

60 Eerste-klas gedresseerde Ruin-Paarden.

Op Dinsdag, 10 September

ZULLEN opgemelde Paarden, waaronder mak gedresseerde rij- en trek paarden, publiek worden verkocht te KLAPMUTS-STATIE. De Paarden zijn van 3 tot 5 jaar en wat conditie betreft geschikt voor dadelijk gebruik. Het is niet noodig eenige omschrijving te maken daar het publiek niet onbekend is met het soort van artikel dat gewoonlijk opgebracht wordt door

FRANS HAUPTFLEISCH.

J. S. Marais & Co., Afslagers

KENNISGEVING.

EEN vreemd Paard loopt op de plaats Keiskie. Kleur rosbruin omtrent tien jaren oud, met een kol voor den kop, grijs streepen op de neus klein wit kolletje op de linker achterbeen, linkeroor halfmaan van achteroor gat door het oor. Eigenaar Paard loopt op de plaats eigendom van den heer P. BURGER, Keiskie. Indien genoemd paard na zes weken niet gelost wordt bij den heer Pretorius, zal het paard voor de kosten gehouden worden.

(Gt.) P. BURGER,

Keiskie, Calvinia,
20 Augustus 1895.

Produkten en Commissie Agenten.

ALF. W. BAM & CO.,

[illegible] Straat, (Riebeek Square.)

Aanbieding van Produkten gekocht en verkocht op commissie.

GEMAKKELIJKE AFBETALING.

BOODBERICHT.

OVERLEDEN aan de Paarl, ANDREW [illegible] op Woensdag Ochtend, 21 Augustus, [illegible] onderdom van circa twee en [illegible] jaren, diep betreurd. Geliefde [illegible] van

R. J. MOLL,
A. F. MOLL,
[illegible] Geboren Louw.

WHEELER'S LIKDOORN ZALF.
Beroemd wegens het wegnemen van *Likdoornen* zonder *Pijn* 1/6, per Post 1/10.

MELK VAN VIOLETTEN.
De Zuiverste aangezichts-opfrisscher, het verwijdert *Zonnebranden, Sproeten*, 1/6, per Post 2/-.

WHEELERS CAPILLARINE (Het is geen Verf). Geeft *Grijze* Haren zijn *Oorspronkelijke Kleur*, en bevordert den groei 2/6, per Post 3/10.

CARBULONDENTOZO.
Een aller aangenaamste schuimende Tanden en mond spoelsel. 1/6, per Post, 2/-.

Heynes, Mathew & Co.,
Adderley Str. APOTHEKERS. KAAPSTAD.

STELLENBOSCH.

PUBLIEKE VERKOOPING
VAN ZEER KOSTBARE
MUNICIPALE ERVEN.

OP WOENSDAG, 28 DEZER,

Zullen 11 Municipale Erven publiek worden verkocht op de plaats zelven.

Deze Erven zijn gelegen in het meest aangename gedeelte van de Stad in de Vlakte, en de aandacht van Kapitalisten over waard, te meer daar bouwerven zeer schaarsch zijn.

Op Last der Commissarissen,

D. P. MOSTERT, Secretaris.

Stellenbosch, 16 Augustus, 1895.

KENNISGEVING.

BRITSCH BECHUANALAND.

Verkoop van Kroonlanden in de afdeeling Gordonia.

KENNISGEVING geschiedt hiermede dat de volgende Plaatsen gelegen in de afdeeling Gordonia, Britsch Bechuanaland, publiek te koop zullen aangeboden worden voor het Kantoor van den Civielen Commissaris te Vrijburg,

Op WOENSDAG, den 4den dag van SEPTEMBER, 1895.

VOORWAARDEN VAN VERKOOP.—Een-tiende der koopsom, benevens de gemengde onkosten, zal kontant betaald worden op den verkoopdag.

Een-tiende der koopsom, met interest daarop, zal betaald worden zes maanden na den datum der verkooping.

Een-vijfde der koopsom, met interest daarop, zal betaald worden twaalf maanden na den datum der verkooping.

De betaling van drie-vijfde der koopsom zal vertegenwoordigd worden door een eeuwigdurende quitrent, in bedrag gelijk aan de interest op zoodanige drie-vijfde deel van de koopsom tegen 5 percent per jaar betaalbaar van en na den dag der verkooping.

De algemeene koopoondities sullen voorgelezen worden op den dag voor de verkooping begint.

SCHEDULE.

	Area.	Inzetprijs.	Gemengde Onkosten
Omdraai Vlei	16378 mor. 388 vk. rd.	1/- per morgen.	* 62 12 8
Land Vlei	30124 „ 266 „ „	„ „ „	79 10 3
Long Klip	16027 „ 178 „ „	„ „ „	61 8 3
Aroam	15494 „ 318 „ „	„ „ „	60 14 3
Eana	19896 „ 522 „ „	„ „ „	69 4 5
Narongas	19559 „ 295 „ „	„ „ „	69 15 8
Blaauwpan	30882 „ 172 „ „	„ „ „	97 4 3
Netherlea	35512 „ 498 „ „	„ „ „	86 1 3
Khorkham	17757 „ 249 „ „	„ „ „	68 4 9
Hakdoorn Vlei	20768 „ 293 „ „	„ „ „	71 18 3
Loer Kop	28886 „ 594 „ „	„ „ „	80 3 0
Kakoup	52272 „ 578 „ „	„ „ „	98 19 7
Kamkoup	27326 „ 438 „ „	„ „ „	75 16 1
O'Poort	41171 „ 26 „ „	„ „ „	88 5 4
Ganna Vlakte	43626 „ 263 „ „	„ „ „	90 7 4
Pities Poort	38698 „ 146 „ „	„ „ „	91 16 0
Droogebout	17940 „ 175 „ „	1/6 per morgen	69 11 6
Graaf Water	20925 „ 206 „ „	1/- „ „	64 12 3

* Deze sommen zijn slechts benaderd.

Terzelfder tijd zal te koop worden aangeboden de plaats "Springvallei," groot 2,681 morgen 2,782 vierkante roeden, gelegen in de afdeeling Mafeking, binnen 12 mijl van Mafeking en het aangrenzende Rooigrond.

KOOPOONDITIES.—Een-vierde kontant, met de onkosten; het overige met interest daarop zes maanden van gezegden datum van verkoop. Inzetprijs te zijn £800.

Om verdere bijzonderheden doe men aanzoek bij den Landmeter-Generaal te Vrijburg of bij den Civielen Commissaris te Upington.

C. SONNENBERG,
Afslager en Beëedigd Taxateur

Vrijburg, 27 Juni, 1895.

KAAPSCHE GOUVERNEMENTS SPOORWEGEN.

WESTELIJK STELSEL.

Huis voor den Distriktsingenieur (Post-Departement) te De Aar

TENDERS worden gevraagd voor het werk van het oprichten en voltooien van een huis voor den Distriktsingenieur (post-departement te De Aar. Bestek en teekening kunnen aan dit kantoor gezien worden.

Tenders op den daarvoor verschaften vorm, onder verzegelde enveloppes toegezonden, en gemerkt "Tender voor huis voor Distriktsingenieur (Post-department) te De Aar" moeten den Controleur en Auditeur-Generaal, Kaapstad, niet later dan 28 dezer om twaalf uur bereiken.

De laagste of eenige tender zal niet noodwendig aangenomen worden.

JOHN BROWN, Hoofdingenieur.

Kantoor van den Hoofdingenieur,
Kaapstad, 14 Augustus, 1895.

WENTZEL & SCHLESWIG,

Het Speciaal Kinkhoestmiddel.
De laatste remedie voor deze vreeselijke ziekte onder kinderen, is ook van goede uitwerking in alle keel- en borstziekten.
1/6, per post 2/3.

Asthma Geneesmiddel.
Geeft onmiddelijk verlichting in de hardnekkigste gevallen.
1/6, per post 2/3.

Jicht en Rheumatiek Mixtuur.
Bevonden zeer betrouwbaar te zijn voor Jicht, Rheumatiek, Rheumatische Hoofdpijn, Neuralgie, Spierpijn, enz., van groot nut, werkt en geeft onmiddelijk verlichting.
2/6, per post 3/6.

Lever Tonic.
Het beste preparaat voor galachtigheid, misselijke hoofdpijn, onaangename smaak in den mond en alle andere symptomen veroorzaakt door een lever, die uit orde is, waaraan zoovelen lijden.
2/6, per post 3/6.

APOTHEKERS & DROGISTEN,
KAAPSTAD.

FINEST SUBLIMED FLOWERS OF SULPHUR "LLOYDS" CROWN BRAND LLOYDS & COMPANY CAPE TOWN

AAN HANDELAARS EN WIJNBOEREN.

DAAR het ter onzer kennis gekomen is dat Bloem van Zwavel gemerkt "Crown Brand" voorgesteld wordt als te zijn hetzelfde als ons oorspronkelijke "Crown Brand," geven wij hierbij kennis dat onze oorspronkelijke Bloem van Zwavel "Crown Brand" een speciaal ontworpen gekleurd etikette op ieder vat heeft, waarvan de teekening hier boven verschijnt, en dat deze Zwavel alleen kan verkregen worden van de eenige eigenaars.

LLOYDS & CO.,
26 LANGSTREET, KAAPSTAD,
OF DE DOOR HEN AANGESTELDE AGENTEN.

D. ISAACS & Co
Complete House Furnishers
Cape Town

GEREGISTREERDE HANDELSMERK.

Wijnboeren die tijd-sparende Gereedschappen noodig hebben moeten eens den

"IRON AGE"
CULTIVATOR EN PAARDEN-SCHOFFEL

Inspekteeren. Wij beweren dat deze werktuig de beste Cultivator in de Markt is. Te krijgen met of zonder Hefboom.

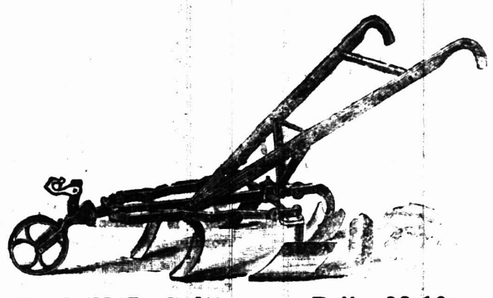

De R. M. R. Cultivator. Prijs £3 10s.

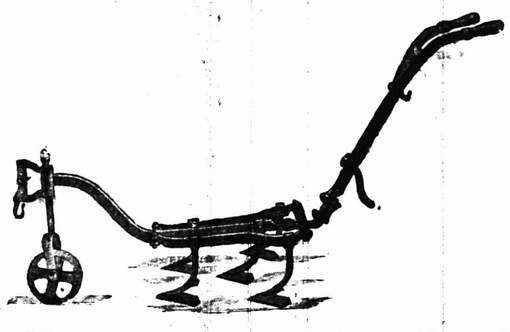

De "Iron Age" Hark en Cultivator Vereenigd.
De R. M. R. Speciale Stalen Wingerd Graven.

R. M. ROSS & Co.
STRANDSTRAAT, KAAPSTAD.

Koloniale Weeskamer en Trust Maatschappij.

BELANGRIJKE VERKOOPING
VAN
KOSTBARE VEEPLAATSEN,
LEVENDE HAVE,
HUISRAAD, NEGOTIEGOEDEREN, ENZ.,
TE
"VOGELSTRUISFONTEIN,"
Gelegen nabij Matjesfontein Statie, Afd. Sutherland, vroeger Worcester.

In den Insolventen Boedel van JACOBUS PETRUS LE ROUX, en voor rekening van P. P. en G. S. LE ROUX!

DE ONDERGETEEKENDE ZAL

Op Woensdag, 11 September aanst.,

'S MORGENS TEN 10 UUR, PUBLIEK LATEN VERKOOPEN,

VASTGOED:

I.—De Plaats "VOGELSTRUISFONTEIN," omtrent 3,130 morgen, heeft goed weiveld en standhoudend water. De Gebouwen zijn: Woonhuis onder IJzeren Dak, ruim, gerieflijk en goed gebouwd, Wagenhuis, Stallen, Molen, en andere vertrekken, allen in goede orde. De tuin is beplant met differente soorten Vruchtboomen Ook is op dit eigendom een andere aanleg genaamd "JURIESFONTEIN," hier heeft men een goedgemaakt Woonhuis, sterke standhoudende Fontein met Dam en Tuin.

II.—Een Stuk Grond, genaamd "ANNEX-VOGELSTRUISFONTEIN," groot 448 Morgen.

III.—"HARTJESKRAAL," omtrent 5,600 Morgen, heeft goed weiveild en standhoudend water.

IV.—"BARENDSKRAAL," omtrent 4,676 Morgen, heeft volop standhoudend water, en kan genoemd worden onder de Beste Veeplaatsen te "Klein Roggeveld." Ook op dit eigendom heeft men een sterkgebouwd Woonhuis, Kralen, enz. Voormelde eigendommen grenzen aan elkander en maken tezamen een zeer Kostbare Veeplaats uit.

Levende Have, enz.:—160 Bokken, 5 Ezels, Wagen, Open Kar.

Huisraad en Negotiegoederen,—Het gewone Assortiment, en wat meer zal worden aangeboden

G. W. STEYTLER, Eenig Curator.

DEMPERS, MOORE & KRIGE, Afslagers.

Gebouw der Kamer, Kaapstad,
26 Augustus, 1895.

EXECUTEURS-KAMER.

PUBLIEKE VERKOOPING
VAN
VASTE EN LOSSE GOEDEREN,
LEVENDE HAVE, ZILVER, ENZ.

In den Boedel van Wijlen den heer en Mevrouw PAUL A. VAN DER BIJL.

Op Dinsdag, 10 September 1895,

OM HALF ELF 'S VOORMIDDAGS.

HET PRACHTIG ERF gelegen in de RIJNEVELDSTRAAT STELLENBOSCH, met GEBOUWEN er op bestaande uit Woonhuis met 4 binnen- en 3 buitenkamers, grooten Stal, allen onder geriffeld ijzeren daken, uitgestrekten tuin beplant met Perzik, Abrikoos, Pisang en andere Vruchtboomen, enz.

Verder eene Assortiment Huisraad.

En op Woensdag, 11 September,

OM 10 URE 'S VOORMIDDAGS,

TE "SPIER,"

De Woonplaats van Wijlen de overledenen, gelegen aan de

EERSTE RIVIER,

Omtrent 5 minuten wandelings van LYNDOCH STATIE.

HUISRAAD:

VOORKAMER: 1 Dozijn Stoelen, 2 Sofas, Piano, Ronde en Kaart-Tafels, Gordijnen, Tapijten, Spiegels, enz.

SLAAPKAMERS: Enkele en Dubbele Ledikanten met Matrassen compleet, Wasch- en Kleedtafels in verscheidenheid, Tapijten, Kleerkasten, Stoelen, Commodes, enz.

EETKAMER: Een Zet Aanzet-tafels, Kleine Tafels, 1 Buffet, 1 Sofa, 1 Klok, 1 Boekrak, Lampen, Ottemans, Dinner, Thee en Desert-Serviesen, 2 Sets Coverturen, Glas en Aardenwerk, Liqueuren en Koek Standers, 4½ Doz. Messen, een groote hoeveelheid kelken en Glazen enz.

ZILVER EN PLATEDWERK: 1 Soeplepel, Vischlepel, 12 doz. Vorken, 10 doz. Eet-, Desert- en Theelepels, Standers, enz.

LEVENDE HAVE: 40 Stuks Grootvee en 5 Paarden.

BOERDERIJGEREEDSCHAP: 2 Kalsnijders, 5 Wagens, 1 Scotch Kar, Kapkarren, Ladders, Tuigen, Hoegen, Zagen, Bijlen, Kruiwagen en een groote hoeveelheid andere Losse Goederen te veel om te omschrijven.

J. HEN. ROOS, Waar Secretaris,
Executeur.

FAURE NEETHLING & Co., AFSLAGERS.

J. C. SMITH & Co..

IJZER, KOOL EN TIMMERHOUT MAGAZIJNEN

Koloniaal en Amerikaansch Wagenhout,

STOOM ZAAGMOLENS,

30 BREESTRAAT & RIEBEEKS PLEIN

KAAPSTAD

VERKOOPING
VAN
KROONLANDEN,
IOTO, KAAPSCHE AFDEELING.

VOLGENS de Kennisgeving in de *Gazette*, No. 62 van 30 Juli, 1895, als gewijzigd door Landmeter-Generaal's Kennisgeving No. 68 van 19 Augustus, 1895, wordt hierbij ter algemeene informatie bekend gemaakt dat onder de bepalingen van Artikel 2 van Wet 15, 1887, zekere Stukken Kroonland, gelegen als onderstaand, in de Kaapsche Afdeeling, per Publieke Veiling zullen verkocht worden voor het Kantoor van den Civielen Commissaris te Kaapstad, om 10 uur v.m., op Donderdag, 3 October a.s., onderworpen aan de voorwaarden en stipulaties in bovengenoemde wet en in de algemeene koopcondities bepaald, en verder aan zulke voorwaarden als op den dag der verkooping verklaard mogen worden.

De Stukken zijn gelegen als volgt:

Drie Stukken te Dieprivier.

Negen Stukken op de Muizenbergsche Vlakte, langst het Strand van Valschbaai.

Zeven Stukken in het Veldkornetschap van Dunen No. 1.

Een Stuk in het Veldkornetschap van Palen en Rietvlei.

Een Stuk in het Veldkornetschap van Liesbeek.

Kopien van de aangehaalde kennisgevingen en alle verdere bijzonderheden kunnen op applicatie aan dit kantoor verkregen worden.

H. R. HORNE,
Civiele Commissaris
Kaapsche Afdeeling.

Kantoor van den Civielen Commissaris,
Kaap, 23 Augustus, 1895.

VERKOOPING
VAN
KROONLANDEN,
KAAPSCHE AFDEELING.

IN verband met mijne Kennisgeving van 23 Augustus, 1895, over bovenstaand onderwerp, wordt verder bekend gemaakt dat zekere 10 Stukken Kroonland, gelegen te Durbanville, Kaapsche Afdeeling, ter verkoop bij Publieke Veiling zullen aangeboden worden volgens de Kennisgeving van den Landmeter-Generaal, No. 68 van 19 Augustus, 1895, om 10 uur 's voormiddags, op Dinsdag 8 October, 1895 voor de hofzaal te Durbanville, onderworpen aan de Condities en Stipulaties meergelegd in Kennisgeving No. 62 van 30 Juli, 1895, waarvan kopien verkregen kunnen worden aan dit kantoor.

H. R. HORNE,
Civielen Commissaris
Kaapsche Afdeeling.

Kantoor van den
Civielen Commissaris,
Kaap, 23 Augustus, 1895.

80 Eerste klas gedresseerde Ruinpaarden (3 tot 5 jaar)
10 Prachtige Merries do.
10 do. Ezels do.

Op Donderdag, 5 Sept. aanst.

ZULLEN opgemelde Paarden en Ezels allen eerste nommer, publiek worden verkocht te KLAPMUTS STATIE. Onder de Paarden zijn 20 egale paren schimmel, bruin en vos paarden, getrokken uit de beste stoeterijen in de Oosteijke provincie afkomstig van Hollandsche hengsten, en persoonlijk ingekocht voor kontant geld door ondergeteekenden waarvan een de beroemde paardenkenner is.

Voor de laatste jaren was er niet zulk een troep ter markt.

D. J. SCHWARTZ Jr.,
F. A. GOOSEN.

J. S. Marais & Co., Afslagers

GEBOORTEBERICHT.

BEVALLEN van een frischen Zoon op 21 Augustus, de echtgenoote van
P. J. DE VAAL.
Kimberley, 22 Augustus, 1895.

Komen Aanloopen

OP de plaats van den ondergeteekende omtrent een maand geleden een Ruin Paard, omtrent twee jaar oud, bruin gekleurd.

GERT P. C. DE KOCK
Leeuwedans, Malmesbury,
24 Augustus. 1895.

VERKOOPING
UIT DE HAND, TE
MOORREESBURG
AFDEELING MALMESBURY.

DE ondergeteekende die van zijn uitstapje naar Calvinia enz. zal terugkeeren, zal uit de hand bij zijne woning te Moorreesburg op

Dinsdag, 3 September 1895,

Om 10 uur v.m. Verkoopen:

Een groot aantal Piet en Roster Hengsten en Merries. Daar er een groot aantal Paren onder de Paarden is zullen zij, die een Prachtig Paar Paarden of Goede Merries noodig hebben, nu eene gelegenheid hebben, die zelden in de afdeeling Malmesbury te krijgen is. Het Piet en Roster-ras Paarden is te wel bekend om eenige verdere recommendatie te behoeven.

J. T. A. LOCHNER.

Moorreesburg,
Augustus, 1895.

APOLOGIE.

MET deze apologie beken ik de ondergeteekende openlijk dat alle leugentaal door mij gebezigd tegen den heer F. BOLTMAN, met betrekking tot mijne Vrouw enkel uit kwaadwilligheid is geschied.

Ik wensch dus al het gezegde van het karakter van Boltman door mij aan het publiek te Calvinia terug te trekken.

Verder laat ik deze apologie in zijne handen om naar zijne goedkeuring er mee te doen.

G, C. J. THERON.

Get. J. H. VISAGIE,
N. J. v D MERWE.

Departement van Publieke Werken

AAN SCHILDERS.

TENDERS worden gevraagd voor het Schilderen, enz., aan het Oude Somerset Hospitaal, Kaapstad.

Specificaties kunnen gezien en verdere informatie verkregen worden aan het kantoor des ondergeteekenden.

Tenders duidelijk gemerkt "Tender voor Schilderen, enz., aan het Oude Somerset Hospitaal" zullen ontvangen worden door den Controleur— en Auditeur-Generaal, Kaapstad, tot op Dinsdag, 10 September, 1895 om twaalf uur.

Tenderaars moeten twee voldoende borgen verschaffen voor de uitvoering van het kontrakt en die borgen moeten den tender teekenen.

De laagste of eenige tender zal niet noodzakelijk aangenomen worden.

JOSEPH NEWEY,
Hoofdinspekteur.

Departement van Publieke Werken
Kaapstad, 27 Augustus 1895.

Aan Wagenmakers en Smeden

STANDPLAATS te Huur op de Aar voor Wagenmakers- en Smidswerk

Groote bezigheid is er te doen.

De Aar is nu een belangrijk centrum, niet alleen voor Boeren, maar voor Transportrijders, daar De Aar nu het hoofdstation is voor het land tot naar Upington en Kenhardt.

Slechts Principalen behoeven aanzoek te doen.

Bijzonderheden van

GEBRS. FRIEDLANDER
De Aar.

DOODBERICHT.

HET heeft den Heer van Hemel en Aarde naar zijn Goddelijke Wijsheid behaagd op den 19den dezer van mijne zijde weg te nemen mijne geliefde echtgenoote MARGARETHA LOUISA, geboren Hugo, in den ouderdom van 53 jaren en 2 maanden mij nalatende met 13 kinderen waarvan het jongste slechts 10 jaren oud is. Hoe zwaar dit verlies ook valt blijft mijn steun:

"De Heer heeft zijn koningrijk in den Hemel bevestigd en zijn Koningrijk heerscht over alles." Ps. 103, Vs. 19.

De bedroefde Echtgenoot.

IGNATIUS S. LE ROUX.

Dassiesfontein,
Caledon, 23 Augustus 1895.

DOODBERICHT.

HET heeft den Almachtigen God behaagd heeft op laatstleden Donderdag Avond om 11 uur door den onverbiddelijken dood van mijne zijde weg te nemen mijne teedergeliefde echtgenoote ALETTA FRONICA, geboren Lombard in den ouderdom van 85 jaren, 4 maanden na een kort siekbed van slechts 10 dagen, mij nalatende met 9 kinderen waarvan de jongste slechts 5 maanden is, om dit onherstelbaar verlies te betreuren.

„Ik zal mijn mond niet opendoen want de Heere heeft het gedaan.
De Heere heeft gegeven, de Heere heeft genomen, de naam den Heeren zij geloofd."

De bedroefde Echtgenoot,

A. P. BRINK.

KENNISGEVING AAN DOKTERS.

EEN goede opening voor een competent Dokter te Lindley, O.V.S. Iemand die getrouwd is en de Hollandsche Taal machtig, zal de voorkeur hebben.

Voor bijzonderheden, enz., doe aanzoek voor 1 October aanst., bij "Resident," P. O. Lindley, O.V.S.

Waarschuwing.

KENNIS wordt hierbij gegeven dat alle Vee onmiddellijk van mijn plaats Kogelbaai, (distrikt Caledon) moet verwijderd worden en dat geen Vee in het vervolg voor grazing zal aangenomen worden en dat Niemand, de vorige opzichter over mijn plaats, niet langer in mijn dienst is.

F. G. WATERMEYER.

EMILE H. VAN NOORDEN

ALGEMEEN EN WETS-AGENT,

Afslager en Gezworen Taxateur

aken Waargehomen in de Magistraat shoven

Agentschappen met den Meesten Spoed Uitgevoerd

LEENINGEN GESLOTEN
EN
VOORSCHOTTEN GEGEVE

Kaapstad, No. 72 Loop straa

J. S. HOOGENDOORN
AANSPREKER, Enz.

BEGRAFENISSEN Aangenomen Doodkisten Lijkkoesten en Rouwkoed Geleverds in den Kortsten mogelijken tijd tegen den billijksten Prijs. Riebeek House hoek van de Bree- en Kortemarktstraten

Produktenmarkten.

KAAPSTAD

VROEGE MARKT.

24 Augustus. 1895.

			£ s. d.		£ s. d.
Haver	...	...	0 5 10	—	0 6 11
Eieren,	...	...	0 8 3	—	0 10 4
Uien,	...	...	0 10 3	—	0 12 4
Aardappelen		...	0 5 0	—	0 17 1
Boter	...	...	0 1 8½	—	0 1 7½
Erwten	...	...	0 14 0	—	0 14 3
Bloemkool	...	...	0 0 ½	—	0 0 ½
Kool	...	...	0 0 ½	—	0 0 ½

7 Wagens 46 Karren.

NIEUWE MARKT

24 Augustus, 1895.

			£ s. d.		£ s. d.
Guavas	...	...	0 0 4	—	0 5 0
Zuurlemoenen		...	0 0 7	—	0 1 2
Bloemkool	...	...	0 0 1½	—	0 0 2½
Kool	...	...	0 0 ½	—	0 0 1½
Varkens	...	...	0 5 3	—	0 9 9
Bieren	...	...	0 7 9	—	0 11 0
Aardappelen		...	0 4 0	—	0 16 0
Uien, per 100 lbs.		...	0 3 3	—	0 9 6
Boter	...	...	0 0 10	—	0 1 3½
Lemoenen, per 100		...	0 3 9	—	0 8 0
Hoenders	...	...	0 1 0	—	0 2 7
Eenden	...	...	0 2 6	—	0 3 4
Ganzen	...	...	0 2 6	—	0 4 1
Kalkoenen	...	...	0 3 0	—	0 8 6
Peren	...	...	0 1 8	—	0 1 9

VERKOOPINGEN.

AUGUSTUS.

29.—Klapmutsstatie, 1,600 extra vette Kaapsche schapen,—J. S. Marais & Co., afslagers.

SEPTEMBER.

3,—Klapmutsstatie, 500 vette Merino- en Kaapsche schapen, benevens 300 vette kapaters, —De Villiers, Immelman & Co., afslagers.

5,—Klapmutsstatie, 80 gedresseerde ruinpaarden, 10 prachtige merries en 10 gedresseerde ezels,—J. S. Marais & Co., afslagers.

10,—Klapmutsstatie, 60 eerste-klas gedresseerde ruinpaarden,—J. S. Marais & Co., afslagers.

OCTOBER.

16 en 17,—Nachtwacht, Bredasdorp, 9 plaatsen, meer dan 20,000 morgen grond,—honderde paarden, waaronder oprechte, duizende schapen, boederijgereedschap, enz. enz.,—W. H. F. Klein, afslager.

DE LYNCHWET is nu in Amerika ook al toegepast door middel van dynamiet. Te Waco, in Texas, heeft men een troep negers, die men verdacht van moord op eenige blanken, door dynamiet met hun huis in de lucht laten vliegen.

VOORWERELDLIJKE MENSCHEN.—Te Schmitten, in het Zwitersch kanton Freiburg, heeft men in een kieselgroeve een belangwekkende oudheidkundige ontdekking gedaan. Men vond daar drie menschengeraamten, een wel 7 voet lang, waarvan twee nog in goeden staat, met ongeschonden tanden, allen gelegd met het gezicht naar het westen en op die gezamenlijke eenige bronzen gespen, fraai versierd, een gedeelte van een armband en een giddden bronzen vingerring.

De Zuid-Afrikaan
VEREENIGD MET
ONS LAND.

DINSDAG, 27 AUGUSTUS, 1895.

HET WINTER-DIPPEN.

HET groote bezwaar tegen de brandsiektewet dat de heer FROST op zijn reis naar Tarkastad en Queenstown ontmoette was tegen het winter-dippen. Onder de bepalingen over het tusschentijds dippen van besmette schapen (niet het gelijktijdig dippen) is er één, in artikel 28 van de brandsiektewet, voorschrijvende dat, als eenig persoon weigert de billijke instruktie door den inspekteur gegeven aangaande het schoonmaken van schapen op te volgen, of als na afloop van zes weken na het geven van de order om schoon te maken het den inspekteur zal blijken dat de schapen nog besmet zijn, de inspekteur dan het recht zal hebben die schapen te doen dippen ingevolge de bepaling van artikel 17 van de wet. Die bepaling is natuurlijk nu reeds van kracht in de distrikten die geproklameerd waren onder de oude wet en die bepaling belet den inspekteur niet om ook in dezen winter een kadde te doen dippen.

Een geval van dien aard was voorgekomen en dit had het geheele opstan in vuur en vlam geset. Een boer had dertig besmette schapen in zijn kadde en hem werd daarop door den inspekteur aangezegd die schapen schoon te maken. Nadat zes weken om waren kwam de inspekteur weder bij dien boer en vond alle schapen schoon op één na. In het volle gewicht van zijn waardigheid en sich verbeeldende gesteund te worden door een gestrenge wet beging de inspekteur daarop de zeer onoordeelkundige indiscretie om te bevelen dat de geheele kadde zou worden gedipt. Aangezien het midden in den winter was weigerde de boer dit en de inspekteur dreigde daarop de kadde te zullen doen dippen voor rekening van den boer. Vóór hiertoe over te gaan vroeg de inspekteur echter verdere instrukties van het landbouwdepartement, dat hem spoedig uit den droom hielp en hem aanraadde zijn gestrengheid voor een meer passende gelegenheid te bewaren.

In Mei ll. had de prokureur-generaal reeds een opinie gegeven over ditzelfde artikel 17, welke opinie wij in een andere kolom in vertaling weêrgeven. Daaruit blijkt dat, volgens het oordeel van den prokureur-generaal, de inspekteur ongetwijfeld, volgens den letter der wet, het recht heeft op te treden zooals de bovenbedoelde inspekteur gedaan had, doch dat hij, handelende in overeenstemming met den geest der wet, in gevallen als het bovenvermelde een tweede order voor schoonmaken behoort te geven. Zulk een order zou dan kunnen worden beschouwd als een order tot het schoonmaken onder toezicht en moet vergezeld gaan van instrukties van den inspekteur omtrent de wijze waarop moet worden schoon gemaakt.

Deze opinie heeft te meer waarde omdat zij niet paskiaar is gemaakt voor de gelegenheid, doch omdat zij reeds in Mei l.l. werd gegeven. Zij is veel toegevender dan de opvatting van den inspekteur en zij is zeker veel meer in overeenstemming met den geest der wet. Als een boer, zooals in het aangehaalde geval, sich sooveel moeite geeft om aan de bepalingen der wet te voldoen dat hij in een ongunstig jaargetijde zijn aantal besmette schapen vermindert van dertig tot één da kan hij waarlijk niet gerekend worden onder de onwilligen waarop de wet bedoelt hare strengste bepalingen van toepassing te maken. Het zou dus wat al te gek zijn als een over-ijverig inspekteur in een dergelijk geval een boer kon dwingen zijn geheele kudde te dippen, en dat nogal in den winter. Dit heeft de heer FROST, op grond van de opinie van den prokureur-generaal, zijn inspekteur spoedig aan het verstand gebracht, en deze heeft schuld bekend en beterschap beloofd voor de toekomst, zoodat dit incident als afgeloopen mag worden beschouwd.

Na de publiciteit die eraan gegeven is zal zulk een incident sich waarschijnlijk niet herhalen en bovendien zal het departement van landbouw natuurlijk voor een herhaling waken door een regulatie uit te vaardigen waarin de opinie van den prokureur-generaal belichaamd wordt. Toch mag dit geval niet vergeten worden omdat het kan dienen als een blijvende waarschuwing tot groote voorzichtigheid in het kiezen van de personen die het ambt van brandsiekte-inspekteur moeten bekleeden. Het landbouw-departement had wellicht dit geval kunnen voorkomen door tijdig met haar regulatie voor den dag te komen, doch het is eenvoudig onmogelijk om in een wet of in regulaties voorziening te maken voor alle gevallen die zich nog in verloop van tijd mogen voordoen. Juist in dergelijke gevallen moeten de inspekteurs met verstand gebruik maken van de discretie die hun in de wet gelaten wordt. Daarom hebben wij er steeds op aangedrongen dat de menschen toch hun eigen inspekteurs zouden kiezen, opdat zij sich niet de eenige macht uit de hand zouden laten nemen die de wet hun geeft. Dat reeds zoo spoedig in de praktijk zou worden getoond hoe goed onze raad was hadden wij niet verwacht. Dat men, door algemeen onzen raad op te volgen, herhalingen van gevallen als bovenstaande zal voorkomen durven wij nauwelijks hopen.

ALLERLEI.

De Tolverbond-conferentie.

Met de mailboot van heden wordt president Reitz weder in Zuid-Afrika verwacht, terugkeerende van een reis die hij tot herstel van gezondheid naar Europa ondernomen heeft. Wij zijn overtuigd uit naam van geheel Zuid-Afrika te spreken als wij de hoop uitdrukken dat die reis zulk een groeden invloed zal hebben uitgeoefend op ZHEd.'s gezondheid dat hij zijn belangrijke werkzaamheden als president van den Vrijstaat weder met frische krachten zal kunnen aanvatten. Onder die werkzaamheden is een der eerste en meest belangrijke die opstadoening wacht de tolverbond-conferentie, en de datum waarop die conferentie zal worden gehouden zal voornamelijk afhangen van president Reitz's toestand. In deze conferentie wordt groot belang gesteld door onze boerenbevolking omdat het van de verhandelingen die daar zullen worden gevoerd zal afhangen of wij al dan niet een verhoogd invoerrecht zullen krijgen op graan. Het parlement heeft sich met een groote meerderheid ten gunste daarvan verklaard en de regeering, getrouw aan haar plicht, koestert natuurlijk den ernstigen wensch aan de opdracht van het parlement te voldoen, al mogen sommige harer leden sich daarmede persoonlijk niet kunnen vereenigen. In verband met deze zaak is de wijze waarop wij op die conferentie vertegenwoordigd zullen worden een zaak van het uiterst gewicht. Zooals men weet heeft de Vrijstaat vijf afgevaardigden gekozen en hoewel onze regeering aanvankelijk voornemens was zich door slechts drie personen te doen vertegenwoordigen, verdient het ongetwijfeld overweging of het niet wenschelijker zou zijn in zoo een gewichtige zaak als deze een gelijk aantal afgevaardigden te hebben als onze bondgenoot. Van die afgevaardigden zal natuurlijk onze thesaurier-generaal, als de minister die verantwoordelijk is voor onze fiskale politiek, de eerste zijn, doch wij hebben geen reden om terug te komen van ons vroeger bericht dat van de andere ministers waarschijnlijk de heer Rhodes of de heer Schreiner, zoo mogelijk beide, tot de afgevaardigden zullen behooren. Wie de andere afgevaardigden zullen zijn is nog niet gemeld en het meest waarlijk niet zoo gemakkelijk zijn om mannen te vinden die, nevens de noodige bekwaamheid, ook het vertrouwen besitten van het publiek. Er is één man wiens naam in verband met deze conferentie nog heel niet genoemd is en toch is hij iemand die beide vertrouwen en bekwaamheid in de vereischte mate besit en die bovendien daarom als afgevaardigde aanbevelingswaardig is omdat hij reeds twee conferenties medegemaakt heeft en dus door en door in die zaken thuis is. Wij bedoelen den ed. heer J. H. Hofmeyr. Als de regeering hem kon bewegen de Kolonie de Bloemfontein te vertegenwoordigen zou zij de Kolonie een weldaad bewijzen.

MAILBRIEF.

DOOR "BATAVUS."

De droogte die een tijd lang in de oostelijke distrikten heerschte is thans opgebroken, maar in Namakwaland staan de zaken nog slecht, en heeft men, wegens de hardheid van den grond, niet kunnen ploegen, zoodat men weder geen oogst zal hebben. Josef in de vette jaren zorgde voor de magere, maar dit is niet altijd doenlijk, en het parlementslid Douglass, een der progressiefste en tevens—wat niet bij alle progressieven gewoon is,—rijkste boeren van Zuid-Afrika, had nog onlangs gelegenheid om er op te wijzen dat het zoo licht gaat om het jaar duren de aangepresen middeltjes aan te wenden. Inkuiling is een dier middelen; maar, zei hij toen men hierop wees, men kan slechts voeder voor een bepaalden tijd inkuilen en is het dan op, dan heeft het vee verleerd om zich met Turksche-vijgenbladen en dergelijke te voeden. De boer heeft het hier maar zwaar, en voor den Afrikaner boer is het haast een troost om een Engelsch lotgenoot dit te hooren erkennen.

Met de zaak der brandsiektewet staat het ook nog alles behalve mooi. In een vroegeren brief werd melding gemaakt van een circulaire aan schaapboeren over de werking der wet, welke circulaire door drie parlementsleden, de heeren Van Zijl, Van der Walt en dr. Te Water geteekend was. Schoon de beide eerstgenoemden sterke tegenstanders der wet zijn, konden zij het stuk daarom zonder bezwaar teekenen, omdat het alleen een opheldering van sommige bepalingen der wet en een weerspreking van eenige erkende misvattingen omtrent hare werking inhield. Toch heeft de heer Van Zijl in een openlijken brief te kennen gegeven dat hijn naam niet met zijn volle goedkeuring er onder verschenen is, want hij zou sich niet vermeten hebben om aan te nemen dat eenig schaapboer de wet niet begreep. Dit zijn gedrag strekt ten bewijze dat in de kringen waarin hij sich beweegt de geest van onverzoenlijkheid in zake de brandsiektewet nog zeer sterk heerscht, en dit wist men trouwens ook buitendien. Zoo heeft men bijvoorbeeld te Vaarhijsdorp, dat tot het kiesdistrikt van den heer Van Zijl behoort, besloten een vraag der regeering wat de beste tijd voor dippen was niet te beantwoorden, daar men met de heele wet, wegens het kwaad dat zij stichten zou, niets te maken wilde hebben; en ook in Carpervlei, een ander noordwestelijk distrikt, is een dergelijk besluit genomen.

Maar verwondering mag het feit baren dat toen de minister Frost onlangs zijn eigen kiesdistrikt, dat van Queenstown, bezocht, men hem eerst over zijn weifelend gedrag in zake de wet te lijf ging, en ten slotte op afschaffing der wet met voorloopig barten-werking-stellen aandrong. Nu werd er later, op een hem gegeven gastmaal, wel gesegd dat dit besluit schandelijk was en niet van de stadsbevolking uitging—net alsof die zooveel meer van brandsiekte wist dan de boeren maar de minister maakte het gebeurde niet beter door te klagen dat hij in zijn eigen distrikt werd tegengewerkt, nu men in de noord-westelijke distrikten sich met de wet begon te versoenen. 't Is te hopen dat sich dit bij de reis van den heer Rhodes daarheen zal bewaarheiden, maar hoe de heer Frost er aan komt om het te bewerken, dat zou een moeilijke vraag zijn als men niet wist dat hij net de man is om sich met doode menschen te verhengen. Men hoort dan ook in de bladen dat hij maar liever moest verkassen; maar wie is er om zijn plaats in te nemen, buiten den heer Merriman, die zoo ver men weet hier geen plezier in heeft?

Met de definitieve opmeting van den Oudtshoornschen spoorweg wordt weldra een begin gemaakt, sijnde de daartoe bestemde beambten reeds op weg; en er is reden om den aanleg der Fort Beaufortsche lijnen niet zoo problematiek meer te achten als kort geleden. De ontdekkingen van nieuwe bronnen van welvaart die met het nieuws van het doorgaan der nieuwe spoorweglijnen gepaard gingen, zijn nog niet ten einde, en onder anderen heet het dat niet zoo heel ver van de westelijke linie in de Kolonie rijke steenkolenbeddingen en dicht er bij duidelijke aanwijzingen van goudhoudende kwarts gevonden zijn.

Een tak van den zeemachtsbond is hier thans opgericht, maar of, zooals verlangd wordt, de Koloniale schatkist er voor zal bijdragen, dat is seer twijfelachtig. De bond voor het versterken der kleurlingen als politieke macht voor zoo ver zij Christenen zijn,—want Mahomedanen blijven uitgesloten,—heeft weer een vergadering gehouden, waar een der sprekers, geen kleurling maar een man wiens vroegere loopbaan het blanke ras weinig eer aandoet, verklaarde dat als de kleurlingen maar recht wisten hoe sterk zij waren, zij spoedig genoeg baas zouden zijn.

In de Koloniale politiek heeft sich verder een nieuwe grootheid aan den gezichtseinder verheven. Letterkundig talent is in de Kolonie niet bijzonder gewoon, maar men weet dat een roman van mej. Olive Schreiner, waarvan een boerenplaats in de Karoo het hoofdtooneel is, in der tijd groot effekt gemaakt en de schrijfster berstond een hooge plaats in de wereld der letteren verschaft heeft. Sedert is er wel iets meer van haar hand verschenen, maar niets van groot belang, zooals trouwens haar roman reeds liet gissen dat er niets van hetzelfde kaliber op zou volgen; en eenigen tijd geleden is zij gehuwd met een jongen boer uit de buurt van Cradock, soon van het vroegere parlementslid Samuel Cronwright, en bekend eensdeels als de Afrikaner boeren en den Bond verachtende omdat zij niet progressief zijn, aanderdeels om zijn onverholen belijdenis van de leer die men in Engeland agnostiek noemt, terwijl men ze op het vasteland, althans vroeger, naturalistisch heette. De wereld- en levensbeschouwing die met die leer gepaard gaat vindt men insgelijks in Olive Schreiner's roman, en de beide echtgenooten hebben thans een politiek manifest aan verschillende bladen gezonden, waarvan een hier ter stede het plaatste, en een ander het met een "geen vrouwenrokken-politiek" zijn afscheid gaf. Het komt in soover overeen met de gevoelens der oppositie als het de macht veroordeelt die de heer Rhodes hier als "monopolist," dat wil zeggen kapitalist, zal oefenen, en tevens het verbond dat hij met de partij van achteruitgang, door den Afrikaner Bond vertegenwoordigd, gesloten zal hebben; maar de oppositie krijgt er evenzeer van langs, en wel omdat zij niet openlijk sich tegen dit kwaad durft verklaren, en een politiek wordt voorgestaan die, door uitbreiding van het kiesrecht, naturellen nieuwe macht moet bezorgen en ze vrijstellen van alle beperkende wetgeving. Trouwens, een agnostiek *moet*, als hij niet tevens pessimist wordt en afschaffing van alle menschelijk leven het heilzaamst gaat achten, om de beperking van zijn gezichtsinder tot de waarneembare wereld, de oogen sluiten voor het uit de wereldgeschiedenis zeer duidelijke feit dat hier op aarde de menschheid niet tot haar recht komt tenzij naast hen die het goed hebben en van den bittersten strijd om het bestaan ontheven zijn, ook een sich afslovende massa bestaat waar weinig of geen aardsch geluk voor is weggelegd. In soover kan het manifest geen verwondering baren, en men zou er nauwelijks kennis van behoeven te nemen, ware het niet dat de valsche filantropie die er in doorstraalt door zoo velen gedeeld werde die de grooddenkbeelden der Cronwright-Schreiners volstrekt niet zijn toegedaan.

Dat de inlijving van Britsch Bechuanaland bij de Kolonie een beklonken zaak is, al gaan er in het Britsche parlement stemmen tegen op, dat is een feit, hebbende de beambten in het land reeds hun afscheid bekomen. Evenzoo blijk het uit een half officieele mededeeling in de hier uitkomende bladen dat de gerachten als zou de rijksregeering, in zake Swaziland, nog een slag om den arm hebben gehouden ten einde de Transvaalsche regeering te dwarsboomen, onjuist zijn, al hoort men uit Swaziland zelf dat er kwaad wordt gestookt door vreemde naturellen, waarschijnlijk door de autoriteiten in Zululand er heen gezonden. Dat het intusschen wel degelijk tot een uitbarsting kan komen, omdat de Swazies wel op hun land moeten blijven maar dit land inderdaad reeds lang aan blanken weggeschonken is, dat is reeds vroeger gemeld. In Pondeland heet alles thans mooi te gaan, hebbende een der beambten een versoening tusschen Sigcau en zijn oom Umahlangaso tot stand gebracht; maar althans laatstgenoemde is geen man om vertrouwen in te boezemen voor het geval dat het ergens aan het vechten gaat, en Pondeland ligt niet ver van Basutoland. Khama, Bathoen en Sebele dobberen thans met hun zendeling-raadsman, eerw. Willoughby, op de ongewisse baren, en slagen zij in Engeland in hun doel,—dat zij trouwens niet duidelijk geopenbaard hebben,—dan kan dit veel laat geven. Bathoen is kwaad omdat de trekkers door zijn land naar het meer Ngami ten deele zijn gegaan en ten deele gaan willen; Sigkoma, het hoofd der kaffers aan het meer, is schoonzoon van Khama; en ieder weet dat laatstgenoemde een haat tegen de boeren heeft. Nu weet men wel dat aan de Gecharterde een recht op het Protektoraat is gegeven, en troost men zich buitendien met de gedachte dat, mocht de heer Chamberlain dit recht willen beperken, de heer Rhodes bij de thans bovendrijvende partij in het Britsche parlement zeer in aanzien staat; maar 's is toch seer mogelijk dat er in Engeland pogingen zullen worden aangewend om behoorlijke kolonisatie van het Protektoraat tegen te gaan.

Weder zijn er, steeds van denzelfden kant, verhalen over spanning tusschen de Nederlandsche Zuid Afrikaansche spoorwegmaatschappij en de Portugeesche autoriteiten te Lourenzo Marques, en tevens heeft er een gerucht geloopen als zou de Transvaalsche regeering van plan zijn de driften over Vaalrivier in de buurt van Vereeniging te sluiten, ten einde het verder vervoer van uit de Kolonie per spoor aangevoerde waren door den ossenwagen onmogelijk te maken; maar er wordt opgemerkt dat dit moeilijk gaan zou zonder toestemming der Vrijstaatsche regeering. Intusschen neemt het vervoer langs de Delagoabaai lijn zeer toe, zonder aan dat langs de Kaapsche lijn afbreuk te doen, en over het geheel staan de zaken in de Zuid-Afrikaansche Republiek zeer goed, sedert het stoffelijke betreft,—want de goudmijnen bij Barberton worden thans bewerd veel rijker te zijn dan men oit gedacht had,—als wegens de goede verstandhouding die tusschen regeering en volksraad, anders dan men voorspeld had, blijkt te heerschen. Wel is het verdrietig te vernemen hoe er in het Engelsche parlement door dien akeligen negervriend, Ashmead-Bartlett, tegen de Transvaalsche regeering wordt uitgevaren, omdat zij er voor bedankt kaffers in haar land baas te mien, maar daar is men aan gewend. Ook uit Rhodesia zijn gunstige berichten, deels over prachtige uitkomsten van gouddelverij, staande er weldra hoopen goudhoudend kwarts naar hier verzonden te worden, deels over verkoopingen van het land. Daarentegen gaan de zaken in Natal in zoo ver niet naar sinch als het ministerie, dat anders den volke genoegen geeft, genegd wordt zeer wrak te staan wegens die elleendige havenkwestie te Durban, die niet alleen daar maar ook te Pietermaritzburg alle gemoederen in vuur en vlam schijnt te zetten.

STADSNIEUWS.

MINISTER FROST keerde gistermorgen hier terug van zijn uitstapje naar het oosten.

GENERAAL GOODENOUGH is per *Mexican*, die gistermorgen Tafelbaai binnenkwam, teruggekeerd.

DE "GARTH CASTLE" kwam Zondag hier aan met 226 passagiers uit Europe, waarvan 189 hier landden.

DE INKOMENDE MAILBOOT, de *Dunottar Castle* wordt tegen heden verwacht. De uitgaande mailboot is de *Mexican*.

PELGRIMS TERUGGEKEERD.—Een dertigtal Maleiers, dat eenige maanden geleden naar Mecca trok, is met de *Mexican* gistermorgen teruggekeerd. De "slamaniera" zijn natuurlijk in de wolken, en de feestelijkheden onder hen vele. Andere pelgrims zijn nog aan het komen.

VOOR DE VAKANTIE ZETELS in den stadsraad vereenigd door het afreden van de heeren Smartt, Attwell, Fuller, Graaff, Mocke, en de Waal, zijn genominoerd de heeren J. W. Attwell, James Copeland, W. Day, T. J. Hofmeyr, J. G. Mocke, A. R. McKenzie, Isaac Purcell, F. Y. St. Leger en G. Smartt.

MAGISTRAATSHOF. — Nonatie Mahomed, die reeds meermalen voor diefstal gestraft is, is te strafzitting verwezen wegens inbraak en diefstal. Een aanklacht dat se uit de hechtenis ontsnapt was, werd voor verder verhoor uitgesteld.—Voor overtreding van de loterijwet werden de eigenaar en de barman van het Nova Scotia hotel respektievelijk met £2 en £1 beboet omdat zij eenige goederen hadden verkocht. De volle straf voor een eerste overtreding is niet minder dan £300.

EEN ONGELUKKIG ASSISTENT MAGISTRAAT is de heer Ahing alhier. Eenigen tijd geleden werd hij door een tram overreden, waardoor hij een deel van zijn voet verloor. Onlangs brak hij zijn arm, en Zaterdag had hij een ongeluk met een rijwiel. Uit den weg gaande voor een wagen viel hij van zijn wiel en brak zijn kaakstij ligt thans in het Woodstock Cottage hospitaal, en men denkt dat het eenige Weken zal duren voor hij van daar vervoerd zal kunnen worden.

DE ED. HEER J. H. HOFMEYR keerde Zaterdagmorgen terug in de stad, na eenigen tijd bij familieleden uit kuieren te zijn geweest.

"JOHN BURROWES" is de naam van een stoombootje door de havencommissie aangekocht om dienst te doen in de haven en in tijden van nood de mails van en naar de mailbooten te vervoeren in plaats van de oude hareebot, en roeiboot. Gisteremiddag werd in de baai een proeftocht gehouden met dit stoombootje, waaruit blijkt dat het een snelle vaart heeft en volkomen zeewaardig is, soodat het verwacht wordt in vele opzichten aan de vereischten te zullen voldoen. Aan den proeftocht werd deelgenomen door leden en ambtenaren van de havencommissie, vertegenwoordigers van de kamer van koophandel, en den burgemeester van Kaapstad. Een zeer aangenaame middag werd op de zee doorgebracht en aan verversching ontbrak het natuurlijk niet.

HAVENBESTUUR.—Op de Zaterdag gehouden vergadering van dit lichaam, waar tegenwoordig waren de heeren Burrowes (voorzitter), Rutherfoord, L. Wiener, L.W.V., G. Smartt, C. B. Elliott en Anderson, werd de heer Wiener op den slechten staat waarin het middenhoofd verkeerde. Er moest terstond iets aan gedaan worden, wilde men niet aan pliichtverzuim blootstaan. De burgemeester sei dat de stadsraad kondities opgesteld had om het hoofd over te nemen en te verlengen. Die kondities souden voor het havenbestuur gelegd worden. Er werd besloten de nieuwe stoomsleepboot Maandag te probeeren. Een brief van de Castle compagnie over pleit voor de mailbooten aan de zuidelijke arm werd voor rapport naar den superintendent van het dok verwezen. Er werd verder een brief gelezen van den postmeester-generaal omtrent de draden voor het elektrische licht van het parlementshuis, die niet geschikt zijn voor de publieke veiligheid. Deze lijnen souden door ondergrondsche vervangen worden, meidde de brief, en daartegen werd geen bezwaar geopperd.

GEMENGD NIEUWS.

WEGENS PLAATSGEBREK moet er ditmaal weder heel wat belangrijke stof tot ons volgend nummer overstaan.

ROODWATER wordt gesegd onder het vee in Natal te heerschen.

EEN BRUIN REINPAARD, omtrent twee jaar oud, is komen aanloopen op de plaats Lee

AAN LICENTIES is ontvangen gedurende de maand Juli de som van £2,392 1s. 6d.

DE HEER HUTTON, L.W.V., ligt reeds eenige dagen ernstig ziek aan zijne woning te Rondebosch.

WAGENMAKERS EN SMEDEN zullen wel doen een advertentie in dit nummer van gebr. Friedlander van de Aar te lezen.

WILDE HONDEN.—Eenige mijlen van Uitenhage bij den spoorweg naar Graaff-Reinet werd de vorige week een groote troep wilde honden gezien.

DROOGTE is nog steeds de klacht van de boeren in Worcester en Robertson. Het veld, dat in die distrikten in dezen tijd van het jaar gewoonlijk groen en vol bloemen is, is nu kaal en dor.

UIT MADAGASKAR heeft de Fransche consul alhier gisteren bericht ontvangen dat de Fransche troepen op den 22sten dezer Andriba bestormd hebben. De vijand werd gedemoraliseerd door de uitwerking der artillerie zoodat hij zes forten en verschillende kampen ontruimde en zeven kanonnen achterliet.

EEN BEWONER VOOR MONTAGU.—De heer G. D. Van den Heever, vroeger woonachtig in het distrikt Heidelberg, Z.-A.R., en een tijd lang raadslid voor dat distrikt, vertrok dezer dagen voor onbepaalden tijd naar Montagu, Kaapkolonie, alwaar hij zich zal vestigen. De heer Van den Heever heeft zijn plaats voordeelig verkocht aan een goud-compagnie.—*Volksstem.*

ZUIVERE REDEVOERING.—Uit Piketberg schrijft ons correspondent d.d. 24 Augustus, dat dien dag aldaar de heer Silva Jones, de goevernementsexpert, in het kerkhuis aan het publiek uitlegde hoe kaas moest gemaakt worden. Onder hen, die tegenwoordig waren en aanteekening hielden van wat er gedaan en gesegd werd, waren ds. Viok en familie, mevr. Daniel Liebenberg, de heer J. J. Eksteen en familie, de heeren J. P. E. Versfeld, L. Nel, H. Boonzaaier, P. D. Krige, W. A. Wiese. Mevr. D. Liebenberg, van De Hoek, en mevr. J. J. Eksteen, vroeger van Stellenbosch, hadden de melk verschaft. De expert toonde aan dat het voordeeliger was kaas dan beter te maken. De door hem gemaakte kaas kan gezien worden door belangstellenden bij mevr. Parrett, van het Piketberg hotel. De zuivelexpert gaat van Piketberg over Steenverp naar Malmesbury.

CALVINIA was eenige weken geleden uit haar gewone doen bij gelegenheid van de aankomst van den nieuwen magistraat, den heer J. C. Stapleton, en het vertrek van den ouden magistraat, den heer J. J. Watson. Op 3 Augustus waren een aantal rijtuigen uitgegaan om den nieuwen magistraat te verwelkomen, doch de verwachte magistraat daagde eerst 's Zondags op. Des Maandags werden hem adressen van verwelkoming aangeboden van de inwoners van Calvinia en een van het dorpsbestuur. In den avond werd een diner aangeboden aan den vertrekkenden magistraat, den heer J. J. Watson, bij welke gelegenheid een adres aangeboden werd waarin hij bedankt werd voor zijne diensten als magistraat en civiele commissaris gedurende de laatste vier jaren. De avond werd aangenaam doorgebracht en 's Dinsdags werd den heer Watson door vele vrienden uitgeleide gedaan uit het dorp bij zijn vertrek naar Alexandria.

DE BRANDZIEKTEWET. — De afdeelingsraad van Vanrhijnsdorp nam op zijn laatste vergadering eenstemmig het volgende besluit:—"Dat, aangezien de algemeene brandziektewet van 1894 niet vereischt dat afdeelingsraden zich met het in-werking-treden der wet bemoeien zullen, anders dan den minister te adviseeren welke de geschikte tijd van het jaar is om het gelijktijdige dippen in hunne distrikten toe te passen, en aangezien de omstandigheden van dit distrikt zoodanig zijn dat het grooter deel van de boeren in dit distrikt met geen ander gevolg van die wet gebruik kan maken, dan zichzelven te ruineeren, kan deze raad geen tijd des jaars aanbevelen voor gelijktijdig dippen in dit distrikt, en ook geen gevoelen uitspreken omtrent de regulaties voor de normatie van inspekteurs."—Door den afdeelingsraad van Uitenhage werd besloten dat de datums in de circulaire aan de hand gegeven, n.l. van den 1sten Januari tot den 15den Februari, vastgesteld worden, maar dat het gouvernement duidelijk moet verstaan dat deze resolutie nu gepasseerd is om de wenschen van het gouvernement tegemoet te komen, en dat, daar deze Kolonie een seer groote droogte ondergaat, en indien deze droogte niet opbreekt eene maand voor den 1sten Januari, dan zal het gouvernement in-werking brengen de provisie van sectie 2 van de akte, omdat het onmogelijk zal zijn om te dippen.—De afdeelingsraad van Willowmore besloot dat het gelijktijdig dippen vastgesteld worde van den 1sten Januari tot den 15den Februari in het distrikt en dat deze raad goedkeurt de regulaties voor het kiezen van brandziekteinspekteurs.—De afdeelingsraad van Tarka heeft den tijd voor gelijktijdig dippen bepaald op 1 Januari tot 15 Februari.—De afdeelingsraad van Brittstown heeft den tijd vastgesteld op 15 Januari tot eind Februari.

De Brandziektewet.

MACHT VAN INSPEKTEURS.

OPINIE VAN DEN PROKUREUR-GENERAAL.

Op de vergadering van de boerenvereeniging onlangs te Queenstown gehouden zei de heer Frost dat volgens de opinie van den prokureur-generaal, in een recent geval te Tarkastad een brandziekte-inspekteur niet gehandeld had overeenkomstig den geest der brandziektewet.

Die opinie van den prokureur-generaal, als van diens kantoor door ons verkregen, is als volgt:—

"De straf voor het verwaarlozen of het weigeren van het uitvoeren der order onder sectie 22, om schoon te maken, wordt bepaald in artikel 23, namelijk dat de inspekteur dan gerechtigd is de macht, hem bij artikel 17 opgevolgd, uit te oefenen. Ik denk dat in een geval van opzettelijke weigering om het bevel te gehoorzamen of in een geval dat het in gebreke blijven 'van behoorlijke en ijverige pogingen in het werk te stellen' gelijk zou staan met een weigering, zou er een vervolging kunnen zijn als voor een overtreding van de wet (zie art. 55). Maar dit is volstrekt niet helder en het zou niet gaan dit punt te beproeven en te falen. In het algemeen is de geest van de wet dat de inspekteur in geval van nalatigheid zal doen wat de eigenaar behoorde gedaan te hebben, en alle instructies behoorden den geest der wet te volgen, zelfs waar de letter, hetgeen hier niet het geval is, duidelijk bindend is.

De inspekteur mag een verdere order om schoon te maken verleenen in gevallen waar hij bij inspektie bevindt dat eenige schapen beem-t zijn, maar het niet geschikt acht om van al zijn macht onder artikel 17 gebruik te maken. Inderdaad, zulk een verdere order behoorde in 't algemeen gegeven te worden, zelfs als de inspekteur het verstandig acht om al zijn macht te gebruiken om het toezicht te houden of om het schoonmaken te ondernemen. Want hoewel zulk een order niet bij artikel 17 bepaald wordt, zou die toch werken als een kennisgeving aan den eigenaar dat hij onder toezicht moest schoonmaken.

De tweede order behoorde bij regulatie bepaald te worden, en geneemd te worden "order om onder toezicht schoon te maken." Als er zulk een order gegeven werd, behoorden door den inspekteur instructies gegeven te worden.

De inspekteur heeft geen macht bij de wet om op hulp aan te dringen als hij zelf het schoonmaken ondernoemt, maar ik denk dat hij het gebruik van de dipbak kan eischen. Maar zelfs hier geeft de wet niet beslist die macht, hoewel het ten voordeele des eigenaars zou zijn om zijn eigen tank te laten gebruiken ten einde de kosten te verminderen. Materiaal kan niet geeischt worden van den eigenaar, maar hij is, wat tusschentijds dippen betreft, aansprakelijk voor de kosten, die het materiaal zouden instuiten.

(Get.) W. P. SCHREINER.

TELEGRAMMEN.

Overzeesche.

BECHUANALAND ANNEXATIE.

LONDEN, 23 AUG.—(*Reuter.*) In den loop van een debat in het lagerhuis over Bechuanaland verklaarde kommandant Bethel zich tegen de annexatie van dat land aan de Kaapkolonie. De heer Sidney Buxton, gewezen onder-secretaris voor de kolonies, zei dat de objektieve te laat kwamen, bovendien was de sociale en ekonomische politiek der Kaapkolonie in inboorlingen-zaken in de laatste jaren zeer rechtvaardig en edelmoedig geweest. De heer Chamberlain volgde en wees er op dat de regeering verplicht was de annexatie te vergunnen zoodra de Kaap eenstemmig daartoe besloot. Hij voegde er bij dat de Kaap feitelijk de voorwaarden, vereischt voor de bescherming der inboorlingen, had toegestaan. De heer Chamberlain bleek in den loop zijner rede een sterk voorstander van federatie te zijn.

KOLONIALE POLITIEK.

LONDEN, 24 AUG.—(*Reuter.*)—De heer Chamberlain, secretaris van staat voor koloniën, zei in antwoord aan een deputatie betreffende spoorwegaanleg in West-Afrika dat de politiek der regeering was om de hulpbronnen van de West-Afrikaansche koloniën ten volle te ontginnen. Ontwikkeling der koloniën, zoo vervolgde hij, was de eenige oplossing van de tegenwoordige groote sociale vraagstukken en er was geen andere manier om volop werk in het Verenigd koninkrijk te verschaffen dan door onze markten te ontwikkelen en nieuwe te openen. Het Engelsche volk behoorde de koloniën te beschouwen als een groot landgoed, dat moet worden ontwikkeld door er de overtollige schatten in te beleggen. Hij wilde een beroep doen op de opinie van het land daaromtrent en verwachtte een gunstig antwoord. Was het antwoord niet bevredigend, dan zou het beter geweest zijn dat Groot-Brittannje nooit zijn koloniën gevestigd had. Hij dacht dat er geen geschikter grond was om deze politiek een proef te geven dan West-Afrika.

PROKUREUR-GENERAAL.

LONDEN, 24 AUG. — (*Reuter.*) — De heer Finlay is tot prokureur-generaal aangesteld.

DE MOORDEN IN CHINA.

LONDEN, 26 AUG. — (*Reuter.*) — Er wordt bericht dat tengevolge van de protesten der Britsche en Amerikaansche consuls deze nu zullen toegelaten worden bij het verhoor der Kucheng moordenaars.

Zes man zijn reeds schuldig bevonden aan moord.

EEN SNOODE MISDAAD.

LONDEN, 26 AUG. — (*Reuter.*) — De privaatsecretaris van Baron Alphonse de Rothschild te Parijs is het slachtoffer van snood geweld geweest. Een pakje, geadresseerd aan den baron, openende ontplofte de inhoud, waardoor een hand en de vingers der andere verbrijzeld en een oog vernield werden.

MADAGASKAR.

LONDEN, 26 AUG.—(*Reuter.*)—Het Parijsche nieuwsblad *Le Gaulois* bericht dat passagiers die te Toulon van Tamatave aangekomen zijn verklaren dat de toestand op Madagaskar zeer treurig is. Vijf duizend soldaten zijn in hospitaal te Nossikumbe en de werkelijke sterfte zal nooit in Frankrijk bekend worden.

Generaal Duchesne telegrafeert van Suanvadrige onder datum 20 dezer dat hij den volgenden dag met de Voyson brigade zal optrekken om Andriba aan te vallen.

Maar-Kolonie.

GEEN INSPEKTEURS.

VAN RHIJNSDORP, 24 AUG.—(*Speciaal.*)—Een publieke vergadering op heden van over de tweehonderd veeboeren, overtuigd zijnde dat de brandziektewet niet ten uitvoer gebracht kan worden in dit distrikt zonder hen te ruineeren, besloot geen brandziekteinspekteur te kiezen, maar aandermaal de regeering te smeeken door die onuitvoerbare wet hun eerlijk bestaan niet te ontnemen en de werking der wet te laten totdat de ed. heer Rhodes zich zelf heeft komen overtuigen.

VENTERSTAD, 26 AUG.—(*Speciaal.*)—Zaterdag werd besloten met 35 tegen 10 stemmen geen inspekteurs voor dit veldkornetschap te kiezen. Oom Daantje was bij de moerderheid. Onder-Hartsam, distrikt Colesberg, kiest ook geen inspekteur.

ZELFMOORD.

GRAAFF-REINET, 24 AUG. — (*Reuter.*) — Een jongman, Vampach geheeten, die als politiedienaar te Kingwilliamstown dienst nam, beging gisteravond zelfmoord door zijn herssens uit te schieten met een karabijn. Hij moest hedenmorgen voorkomen beschuldigd dat hij dienst genomen had onder valsche voorwendselen.

DE UNION Co's BEKER.

GRAAFF-REINET, 24 AUG. — (*Reuter.*) — De Union Co.'s kofbeker werd gisteravond door dr. Te Water aan den heer Proudfoot gepresenteerd. Speeches en champagne meer dan genoeg.

GOEDE TIJDING.

GRAAFF REINET, 24 AUG. — (*Reuter.*)—Mooie regen viel gisteren naar den kant van Jansenville en hedenmorgen begon het hier te regenen.

EEN NIEUW GEBOUW.

KIMBERLEY, 24 AUG. — (*Reuter.*)—Het plan voor den nieuwen schouwburg wordt met succes ontvangen. Reeds is een bedrag van £10,000 uit de benoodigde £12,000 gewaarborgd. De schouwburg zal gebouwd worden op de plaats van het onde Theatre Royal en zal geheel volgens moderne beginselen van bouwkunst opgetrokken worden met alle verbeteringen in het auditorium, het tooneel, kleedkamers, ens.

DIE BRANDZIEKTEWET!

QUEENSTOWN, 26 AUG. — (*Reuter.*) — Een invloedrijke vergadering van de voornaamste stedelingen is gehouden en een rekwisitie naar den burgemeester verzonden om een publieke vergadering op te roepen van kiezers der afdeeling, te worden gehouden in het stadhuis te Queenstown, om het voorstel voor de herroeping der brandziektewet, aangenomen op eene vergadering in het stadhuis alhier op 21 dezer gehouden, te overwegen. De vergadering vormde zich tot een comité om het doel te bevorderen. Den burgemeester werd verzocht met de verschillende boerenvereenigingen in de kiesafdeeling te correspondeeren en ze ernstig uit te noodigen in de beweging mede te werken. De vergadering zal op 13 September weder gehouden worden.

NATAL.

DIE HAVENZAAK!

PIETERMARITZBURG, 24 AUG. (*Reuter.*)—Eene vergadering van kiezers in de stad en de Leuwenrivier kam een voorstel aan, waarbij geprotesteerd werd tegen de handelwijze der regeering, door het rapport van de havencommissie te verwerpen, en verzocht een hunner leden in het lagerhuis, dat de regeering ondersteund had, om voor zijn zetel te bedanken.

EEN DERDE RECHTER.

PIETERMARITZBURG, 26 AUG.—(*Reuter.*)—Adv. A. W. Mason, zoon van den eerw. F. Mason heeft het nieuwe rechterschap aangenomen.

ZELFMOORD.

PIETERMARITZBURG, 26 AUG.—(*Reuter.*)—Een soldaat in de dragonder guards pleegde gisteren zelfmoord door zich dood te schieten.

Z.-A. REPUBLIEK.

MEER LOON.

JOHANNESBURG, 24 AUG. — (*Reuter.*) — De loodgietersvereeniging heeft besloten een verhooging van tien shillings te eischen binnen twee maanden en nog tien shillings twee maanden later.

INBRAAK.

JOHANNESBURG, 26 AUG.—(*Reuter.*)—Zaterdag avond werd in het huis van den heer Davidsohn ingebroken en een groote hoeveelheid kostbare juwelen gestolen. Een der roovers is gearresteerd kort daarna met het meerendeel der gestolen goederen bij zich.

SPOORWEG IN ZOUTPANSBERG.

PIETERSBURG, 26 AUG. — (*Reuter.*) — Een publieke vergadering werd Zaterdag gehouden ten einde te agiteeren voor den aanleg van een spoorweg naar hier. Afgevaardigden werden aangesteld en zij vertrekken Zaterdag naar Pretoria. Verschillende routes werden besproken in den loop der discussie maar het algemeen gevoelen dat uitgedrukt werd is dat eenige spoorweg beter is dan geen een en er werd besloten afgevaardigden een vrije hand te geven. Andere vergaderingen worden gehouden in het distrikt ter bevordering van den spoorweg.

SPRINKHANEN.

PIETERSBURG, 26 AUG. — (*Reuter.*) — De sprinkhanen richten hier verschrikkelijk schade aan.

RHODESIA.

DEFTIG HUWELIJK.

BULAWAYO, 24 AUG. — (*Reuter*). — Kapitein Spreckley, bestuurder van de Willoughby consolidated, werd Zaterdag met mej. Beatrice Borrow, zuster van wijlen kapitein Borrow, in het huwelijk bevestigd door bisschop Gaul, bijgestaan door eerw. Hammick. Een eerewacht werd gevormd door de leden van kapitein Spreckleys Rhodesia bereden volunteers. Des middags werd een receptie gehouden ten huize van den heer Jefferson Clark; meer dan 200 gasten waren tegenwoordig waaronder de administrateur, Lord Annaly, Sir John Willoughby, Lord en Lady Paulet, de ed. heer M. Gifford en de heer en mevr. Selous. De geschenken waren veel en kostbaar.

Transvaalsche Volksraden.

(*Reuter-telegrammen.*)

PRETORIA, 24 AUG.—De eerste raad heeft een comité aangesteld om onderzoek te doen naar de beschuldigingen gedaan in zake het bewaren der staatskruitmagazijnen.

De tweede raad nam artikel 154 van de goudwet aan.

PRETORIA, 26 AUG.—De eerste raad keurde het rapport van den kommandant-generaal goed en de tweede raad eindigde de nieuwe goudwet; de uitgestelde clausules met betrekking tot het afpennen bij volmacht zijn nu in overweging.

AANDEELENMARKT

KAAPSTAD

(*Van de heeren Johan Jansen & Co., makelaars en algemeene agenten, No. 25 St.-Georgestraat.*)

Maandag, 26 Augustus, 1895.

Markt sterker.

GOUDAANDEELEN.

Agnes Munro 26s 0d, Alexandra Estate 30s 6d, Amazon 9s 6d, African Estates 63s 6d, Bantjes £6 15s, Blinkpoors 24s, Blue Sky 26s, Bohemian 3s 6d, Bernato Consol £5 4s, Cinderellas 3s, Driekopjes (Diamond) 14s 6d, East Orion 16s, East Rand 144s, East Anglian 95s, East Leigh 41s, Florida 84s 6d, Goldenhuis Estate 135s, Goldenhuis Main 29s, George Goch 70s, Gordon 25s 3d, Gipsy 11s 9d, Jumpers £3 9s, Klipfontein 74s, Langlaagte Block B 45s, Langlaagte Block Deep 36s, Royal 75s, Lancasters 40s, Main Reef 43s 6d, May Consolidated 78s 6d, Metropolitan 56s, Minerva 61s, Molyneux 42s 6d, Midas Estate 63s 6d, Nabobs 9s, Pearl Central 44s, Potchefstroom Estate 31s, Princessens 76s, Randfontein 61s 6d, Rietfontein Deep 24s, Robinson (Diamonds) 78s, Roodepoort Maidenberg 50s, Rand Mines 20s, Sceyn Estate 44s, Transvaal Silver 10s, Transvaal Coal 51s 6d, Vulcans 10s 6d, Witwatersrand £9 17s 6d, Wolhuter £10 2s 6d, York 20s 3d.

ANDERE AANDEELEN.

Ægis Assurance £7 0s 0d, Colonial Assurance 20s, Commercial Fire 54s 0d, Equitable Fire £46 10s, Equitable Marine 50s 0d, Guardian Assurance 155s, Colonial Orphan Chamber £230, S. A. Milling 31s 6d, Standard Bank £57, Bank of Africa £9 10s, African Banking Corporation £3 2s 6d, De Beers £26 12s 6d, New Jagersfontein £11.

JOHANNESBURG.

26 Aug. (*Per Telegraaf.*)—De markt sloot vast. Koopers:—Africans Estate 63s 9d, Amazons 9s 3d, Balmorals 74s, Bohemian 3s 3d, Driekopjes 16s 3d, East Rand £7 3s, Goch 70s, Gordons 25s, B Deeps 36s, Meys 57s 6d, Minervas 61s, Molyneux 46s, Floridas 84s 6d, Paarls 47s, Randfontein 60s, Robinson Diamonds 79s 6d, Vulcan 11s.

LONDEN.

24 Aug. (*Per telegraaf.*)—3½-percent Kaapsche leening is genoteerd tegen £116.

SCHEEPVAARTBERICHTEN

TAFELBAAI.

AANGEKOMEN.

Aug. 25—SS *Kafir*, van Oost Londen.
25—SS *Nestilus*, van Port Nolloth.
25—SS *Garth Castle*, van Londen.
26—Mailboot *Mexican*, van Southampton en Natal.

VERTROKKEN.

Aug. 24—Britsche bark *Chittagong*, naar Zuid-Australië.
24—Britsche bark *Allonby*, naar Genua.
24—SS *Lune*, naar St.-Helenabaai.

LONDEN.

23 Aug. (*Per Telegraaf.*)—De *Clan Macdonald* vertrok Vrijdagmorgen van Liverpool naar Zuid-Afrika.
24 Aug. (*Per telegraaf.*)—De *Trojan* kwam Saterdag om 4 uur v.m. te Southampton aan.

DE TAALBOND.

PRIJSUITDEELING TE STELLENBOSCH

BELANGRIJKE REDEVOERINGEN.

(*Speciaal gerapporteerd.*)

Zaterdagmorgen had in de zaal van het Victoria College te Stellenbosch de aangekondigde uitdeeling plaats van de prijzen door het hoofdbestuur van den Taalbond uitgeloofd bij de onlangs gehouden examens. Op het platform namen plaats:—professoren De Vos, Hofmeyr, Walker en dr. Viljoen, ds. A. Moorrees, A. J. L. Hofmeyr en F. Du Toit, de heer Krige van het "Transvaal," en de heer J. McDermid. Onder de aanwezigen waren de heeren P. De Waal, L.W.V., ds. J. De Vries, de heeren Malherbe en Malan van De Paarl, vele dames en heeren belangstellenden en een groot aantal jongedames en jongeheeren van de onderwijsinrichtingen te Stellenbosch. Ds. Van Lingen, lid van het hoofdbestuur, had een telegram gesonden seggende dat hij, tot zijn spijt, niet tegenwoordig kon zijn.

PROFESSOR DE VOS opende met gebed en betuigde daarna zijn blijdschap dat er bij deze gelegenheid sooveel jonge vrienden en dames tegenwoordig waren. Waarschijnlijk zouden er meer tegenwoordig geweest zijn als het niet Zaterdag was en de kennisgeving van de prijsuitdeeling zoo kort was geweest. Hij was verblijd dat er zoovel jongelieden deelgenomen hadden aan dit eerste examen door het hoofdbestuur van den Taalbond uitgeschreven. Ook daarvoor was de kennisgeving wat kort geweest, doch omstandigheden waren daarvan de schuld. Toch hadden er omtrent 460 uit het geheele land aan dat examen deelgenomen. Het volgend jaar hoopte hij dat dit aantal grooter zou zijn, want er zou nu bijtijds worden aangekondigd wat de examen-onderwerpen zouden zijn. Het was hem moreel aangenaam dat Stellenbosch sooveel kandidaten had opgeleverd, nl. 83. In aanmerking nemende het aantal leerlingen op de opvoedings-inrichtingen was dit getal misschien niet zoo heel veel, doch er zouden er ongetwijfeld meer geweest zijn als ook hier niet zekere omstandigheden in het spel waren geweest, waarover spreker thans niet verder zou uitwijden. Er waren dit jaar geen prijzen aangeboden voor meergevorderden, doch slechts tot jongelieden die het matriculatie afgelegd hadden. Daarvoor zou het volgend jaar ook gezorgd worden, er zou

EEN PRIJSVRAAG VOOR MEERGEVORDERDEN

worden uitgeschreven. Daarvoor zou zes maanden worden tijd gegeven. Dit zou een goede gelegenheid zijn voor gevorderden om hun belangstelling te toonen en om blijken te geven van de bekwaamheid die zij hebben opgedaan. Verder verblijdde het hem dat niet alleen Stellenbosch aan dit examen had deelgenomen, doch dat er kandidaten waren van over het geheele land en daaronder vele kinderen van Engelsch-sprekende ouders. Dat was zooals het wezen moest en als men gaarne zag. Ouders mosten inzien dat het voor hun kinderen noodig is om grondig met Engelsch en Hollandsch bekend te zijn. Engelsche ouders en Hollandsche ouders mosten allen de gelegenheid aangrijpen om hun kinderen ook de andere taal zo grondig mogelijk te laten beoefenen. Wij willen en zullen een tweetalig land zijn en blijven. Het is natuurlijk in aller eigenbelang en ook uit liefde dat zij hunne moedertaal leeren, doch dan mosten zij ook de tweede taal leeren en, daarom was spreker zoo verblijd dat kinderen van Engelsche ouders hadden deelgenomen aan het examen. De belangstelling in de moedertaal was zeer aan het toenemen; er werd zeker vijfmaal sooveel aan Hollandsch gedaan als tien jaar geleden. Aan alle kanten nam de belangstelling in de Hollandsche taal toe, zelfs in de Engelsche deelen des lands. Men stelt zich nu voor bij de verschillende beenden die men reeds heeft nog een band te voegen, nl. een om de spreektaal onder onze jongemenschen te verbeteren. Zooals het nu gaat gebeurt het dikwijls dat jongemenschen die een goede opvoeding hebben genoten, doch niet grondig met hunne moedertaal bekend zijn, zich op werkelijk beschaafde wijze willen uitdrukken, en zich daartoe niet instaat gevoelen. Om hen daartoe te helpen wordt deze poging in het werk gesteld en die poging moet men op prijs stellen. Het zal echter voornamelijk van de schoone sekse afhangen of zij gelukken zal. Als men tot een jongedame spreekt wil men zich goed en beschaafd uitdrukken en daarom gebruikt men dan Engelsch. Doch het is veel natuurlijker om te beproeven dit in zijn moedertaal te doen en daarom wil men nu de jongelui juist helpen om zich op beter en gemakkelijker en beschaafder wijze uit te drukken, zonder juist hen Amsterdamsch Hollandsch te willen leeren. Als er iets van deze voorgenomen bond komt dan, zei spreker, hoopte hij dat die algemeene ondersteuning zou erlangen. Er is in zake de moedertaal thans

BEWEGING VAN ALLEN KANT

en de moeilijkheid zal wezen om teezamen te werken, opdat niet hier van toepassing zal worden het spreekwoord:—"*too many cooks spoil the broth.*" Met wijsheid en voorzichtigheid moet de zaak worden voortgezet. Dit is ook van toepassing op het onderwijs. Examinatoren en onderwijzers mosten zich er op toeleggen om niet hun leerlingen vol te pompen met grammatika, doch om hen goed te leeren lezen, schrijven en spreken. Spreker wenschte alle onderwijzers en onderwijzeressen daar te hebben om hun dit duidelijk te maken, tenminste voor zoover zij dit niet insien. Veel kinderen zitten vol regels, doch zij kunnen geen behoorlijken brief schrijven. Spreker zou zu overgaan tot de plechtigheid waarvoor men was bijeengekomen. Het hoofdbestuur had besloten om ieder der geslaagde kandidaten een certifikaat te geven. Zij zullen daarop ongetwijfeld prijs stellen, want dit certifikaat kan hen in hun latere loopbaan te pas komen. Voorts zouden er prijzen worden uitgeloofd. Dit jaar zouden dat meest kleine guldenommen zijn. Het was namelijk een moeilijke vraag of men zou geven óf geld, of een medalje, óf een boekgeschenk, en het hoofdbestuur achtte het beste in het vervolg de prijzen te verdeelen onder die verschillende artikelen. Dis jaar was de moerderheid der prijzen in geld, en spreker hoopte dat dit goed zou worden besteed, bijvoorbeeld tot het koopen van boeken. Alle certifikaten waren nog niet gereed, doch alleen die der eerstekleuren en die voor geschiedenis. De andere certifikaten zouden, voorzoover zij aan Stellenboschers toekwamen, Woensdagmiddag om vijf uur aan de kweekschool verkrijgbaar zijn, en, voorzoover zij toekwamen aan kandidaten die buiten woonden zouden zij worden verzonden door ds. A. Hofmeyr, en die zijn certifikaat niet ontving kon er ds. Hofmeyr maar om vragen.

DR. A. HOFMEYR deelde mede dat de registrateur van de universiteit hem gezegd had dat de kandidaten die de Taalbond-prijzen bij de universiteits examens verkregen hadden uitstekende examens in het Hollandsch hadden afgelegd. In het matriculatie kregen K. G. Jooste, Normaalschool, J. P. Jacobs, Grey College, M. M. G. Potgieter, Wellington, en J. Botha, Bloemhof, *exceptionally good*; in het school-hooger D. G. Malan, Klein-Drakenstein, en J. Ackerman, Stellenbosch, *exceptionally good*; en J. Malherbe, Klein-Drakenstein, *very good.*

Hiertoe had

DE PRIJSUITDEELING

plaats volgens de prijslijst zooals reeds in *One Land* gepubliceerd.

PROFESSOR DE VOS gaf zijn vreugde te kennen dat een der geslaagde kandidaten, jonge juffrouw Van Niekerk, weder in het land der levenden was. Zij was ernstig siek geweest en was feitelijk reeds niet wel toen zij het examen afsagde, dat voor haar evenals voor sommige anderen onder benoeiijke omstandigheden werd afgelegd, omdat zij dieszelfden dag examen hadden af te leggen in het Duitsch. Sprekers taak was hiermede afgeloopen en het deed hem vreugde te kunnen deelen in de blijdschap der geslaagden. Hij vertrouwde dat de anderen niet ontmoedigd zouden zijn, doch hoopte dat zij het volgend jaar beter zouden slagen. Hij meent zijn dank betuigen aan de examinatoren die alles uit liefde gedaan hadden, vooral aan den heer Jan Hendrik Hofmeyr, gewezen lid der wetgevende vergadering, die geheel gratis de registrateur van het examen was geweest, en zonder kantoor en zonder klerken alles zoo extra gedaan had dat er geen enkele fout was. Spreker ging hierna zitten, na de Moorrees uitgenoodigd te hebben ook enkele woorden te zeggen.

DS. MOORREES, aan deze uitnoodiging gehoor gevende, zei dat hij liever later zou gesproken hebben, want hij had een lange rid achter zich en had nog niet den noodigen tijd gehad om zijn gedachten te regelen. Hij zou beginnen met een boodschap over te brengen van een man die hoogeacht werd door alhoen die hem kende en wiens liefde voor de moedertaal algemeen bekend was. Hij bedoelde dr. Hofmann van de Paarl. Het was zeker iets ongewoons dat dis hier niet tegenwoordig was, doch dat was een gevolg van omstandigheden waarover hij niet te beschikken had. Dr. Hoffmann had echter toch getoond dat hij iets voor de zaak over had, want hij had spreker zijn kar en paarden afgestaan zonder welke spreker niet bij deze gelegenheid tegenwoordig had kunnen zijn. Hij wenschte de jongedames en heeren die prijzen behaald hadden hartelijk geluk. Het was hem zeer aangenaam te zien dat, niettegenstaande de vele examina die tegenwoordig gehouden werden, nog zoo'n ruim aantal gevonden werd van jongelieden die liefde voor hunne moedertaal toonden. Er werd menigmaal gemaald op het examen dat het hoofdbestuur van den Taalbond was begonnen. Men vroeg of er geen examens genoeg waren, dat nu ook de Taalbond nog met een examen moest aankomen. Nu was het waar, de Taalbond was niet zoo'n hooggeleerd lichaam als de universiteit en kon dus niet er voor instaan dat er nooit een fout zou zijn in de papieren of in de resultaten. Doch als de universiteit geen recht deed wedervaren aan de taal van het volk dan was

DE TAALBOND VERPLICHT HEM TE DOEN,

al was het niet zoo 'n hooggeleerd lichaam. Laten de jongelieden weten dat, als de dag aanbreekt dat de universiteit een plaat wordt van eigen bodem, de Taalbond geen examens zal behoeven uit te schrijven. De examina zijn tegenwoordig in geenendeele planten van eigen bodem en spreker dacht uit naam van het volk te spreken als hij dit zei. Doch het was niet zooseer sprekers doel daarover te spreken, hij wilde alleen een enkel woord ten goede van den Taalbond spreken. Het was noodig iets ten goede daarvan te zeggen omdat velen de zaak zoo koel opnamen. De Taalbond vond geen gunst bij de grooten in den lande en kon niet bogen op groote getallen. Doch de groote dingen der wereld zijn nooit door groote menigten tot stand gebracht,—de groote menigte was veelal fout. De eerste vraag in verband met de taalkwestie was:—Is het noodig te ijveren voor 'é taal? Sommigen redeneerden daarover als volgt:—"Wij zijn Afrikaners en hebben ons land en volk lief, kunnen wij dus niet evengoed Afrikaners blijven als wij onze taal laten vallen." De zulken raden dus aan den strijd voor onze taal op te geven en halen Amerika als een voorbeeld aan van een land dat Engelsch spreekt maar toch niet Engelsch is. Zij vergeten echter dat er één groot onderscheid is tusschen Amerika en Zuid-Afrika. Amerika spreekt de Engelsche taal, doch het heeft geen andere taal afgegeven. Het aantal Hollanders in Amerika was maar onbeduidend. Het was eigenlijk altijd Engelsch en het heeft het Engelsch behouden. Als wij echter onze taal afgeven dan geven wij iets af dat wij met moeders melk hebben ingesogen. En wij kunnen dit niet doen zonder een deel van ons karakter af te geven. Men kan geen enkel voorbeeld uit de geschiedenis opnoemen waar niet het afgeven van een taal een oorzaak is geweest van de ontaarding van het karakter van een volk. Volkeren die dit gedaan hebben zijn karakterloos geworden. Amerika kan zijn eigen weg volgen, want het bezit de onafhankelijkheid die wij niet bezitten. Niet dat wij die onafhankelijkheid wenschen, wij zijn tevreden zooals wij zijn, doch wij willen een zelfstandig volk zijn en dat kunnen wij alleen blijven door vast te houden aan onze taal. Wij mogen niet karakterloos onze taal laten vallen en een andere taal aannemen, evenals een verkleurmannetje dat dan eens groen en dan eens rood wordt, in sympathie met de kleur van zijn omgeving. Hoe eerder de naam van een volk dat soosts doet van den aardbodem verdwijnt hoe beter, want zulk een volk zal nooit invloed uitoefenen op de geschiedenis der wereld. Anderen weer zeggen:—"Wat baat het of wij strijden voor onze moedertaal, zal Engelsch het in het eind niet winnen?" Spreker was geen profeet en ook niet eens profeten zoon en hij kon dus niet zeggen welke taal hier in de toekomst zou heerschen. Doch aangenomen dat het Engelsch zal zijn, dan nog zal het onze plicht zijn om den strijd voor onze taal zoo lang mogelijk vol te houden, opdat wij onze eigenaardigheden zoo lang mogelijk behouden, zoodat, als de inoenmelting van rassen volgde waarmee iedereen, ook spreker, zoo hartelijk verlangde wij niet, als een nietsbedoidende hoeveelheid, zouden worden verswolgen, doch wij evenveel zouden meebrengen in den gezamelijken boedel als het huwelijk aangegaan werd. Als de dag kwam dat

ENGELSCHEN EN AFRIKANERS EEN

zouden zijn, gelijk spreker bad, dan moest deze vereeniging op eerlijke wijze worden ingetreden en dan moesten wij niet van alles beroofd, als bedelaars, opgenomen worden. Onder den schaduw van het oude kon die vereeniging sooveel machtiger worden, doch dan moesten wij de eigenaardigheden van onze vaderen geërfd overnemen. Het was een plicht tegenover God en de Voorzienigheid dat degeen die talenten ontvangen had daarvan gebruikt maakte, en degeen die dat niet deed was ontrouw aan zijn roeping. Dit was waar voor personen zoowel als voor volkeren. Als wij als volk onze talenten niet gebruikten moesten wij uitgeworpen worden. Wij mosten deze talenten niet in de aarde begraven en in plaats daarvan overnemen wat uit den vreemde wordt aangebracht. Wel willen wij met dat vreemde één worden, doch alechts op den voet der gelijkheid, wij willen evenveel bijdragen als onze Engelsche vrienden. Dan mal er verder gesegd worden: "Hollandsch is niet de taal van het land." Aangenomen dat die taal dat niet is, dan mal alhoen mosten erkennen dat niemand een degelijke en grondige kennis kan hebben van de taal die hier gesproken wordt tenzij hij toevoes een degelijke en grondige kennis heeft van het Hollandsch. Dus moet, hetzij hier Hollandsch, hetzij hier Afrikaansch gesproken wordt, het Hollandsch toch in eere worden gehouden op de scholen, in de examina en op de universiteit. Er werd dikwijls gezegd dat het verschrikkelijk was om het kind sooveel talen te laten leeren, dat het teveel was voor het arme kind. Als hij zulke dingen hoorde werd sprekers bloed warm; en dan waren het nog wel onderwijzers die soosets zeiden! Dit gaf den indruk alsof het Afrikaansche kind sietetijk was en men moest oppassen dat het niet zijn hersens overlandde. Was het Afrikaansche kind dan zwakker dan het Europeesche kind? Bleek dit in de examina in Europa, waarin onze jongelui deelnamen? Op het vasteland van Europa, voornamelijk in Holland, werd niemand gezocht een beschaafde opvoeding genoten te hebben die niet drie talen kende. Zou het Afrikaansche kind die niet kunnen leeren? Doch waar was onze groote fout? Inplaats van de kinderen levende talen te laten leeren liet men ze doode talen leeren, die voor de meesten onnuttig waren

Zeventien Jaar Lijden.

EEN HAND GEHEEL UIT FATSOEN GEDRAAID, EEN ARM GEDURENDE VIJF JAAR IN EEN SLINGER.

Zij kan gedurende twee maanden haar hoofd niet van het kussen oplichten.

Een verschrikkelijk verhaal van het lijden eener oude dame—na jaren van mislukking en teleurstelling—Hulp daagt eindelijk op, al is het op 63 jarigen leeftijd.

(Van "*The Cape Register.*")

Zoo vele wonderbaarlijke genezingen hebben in den laatsten tijd in Kaapstad plaats gevonden door Dr. Williams' Paarsche Pillen voor bleeke menschen, dat onze verslaggever, van een wondervolle genesing vernomen hebbende van Mej Herbert, St. Janstraat, bij die dame kort geleden een bezoek aflegde, en bekwam van haar het volgend verhaal, dat wij in haar eigen woorden teruggeven: "Zeventien jaar geleden, werd mijn kind ziek, en ik zat er dag en nacht bij op. Wel in ongeveer drie weken tijd stierf het. Door het in die weken doorgestane, kreeg ik rhumatiame in mijn schonder en elleboog. De pijn was zoo erg dat ik niet kon rusten, en in korten tijd had ik rhumatieke pijn over mijn geheel lichaam. Ik moest naar bed, en gedurende twee maanden kon ik mijn hoofd niet van het kussen oplichten. En och hoeseer heb ik geleden; in het bijzonder met mijn arm, de banden waarvan stijf gebonden en straf waren, en het vleesch was geheel en al als dood. Ik had een gevoel juist alsof iemand het vleesch er van had genomen en het onbarmhartig van het been had afgescheurd. Natuurlijk had ik dokters, de laatste waarvan in het leger was geweest. Hij seide dat hij in den oorlog was, en lijden had gezien, maar nooit zulk hartbrekend lijden als het mijne. Wel ten laatste was ik in staat uit bed op te staan, evenwel om slechts te bevinden dat mijn arm en hand zoo slecht als ooit waren, en jaren daarna had ik het gebruik van mijn hand niet, tot ik Dr. Williams' Paarsche Pillen nam, en zie nu (en zij bewoog vrijelijk haar hand en vingers), ik kan ze gemakkelijk genoeg bewegen, ofschoon ik mijn arm gedurende vijf jaar in een slinger had. Voor ik de pillen nam, was ik bang voor het geringste briesje, en om te denken in de tocht te zitten, zou me gedood hebben. De hemel zij dank, sedert ik de Paarsche Pillen heb gebruikt, is dit alles veranderd, en het zal mij zeer groot genoegen doen mijnheer, zoo haar wonderbaarlijke kracht bekend wordt. De pijn heeft un geheel en al opgehouden, en ik heb nu niet alleen geen slapelooze nachten meer, maar ik ben in alle opzichten sterker. Ik voel me gelukkiger en levendiger, en na al mijn lijden, schijnt het me toe alsof Dr. Williams' Paarsche Pillen voor bleeke menschen een nieuwe wereld voor me hebben geopend."

Is dit geen wonder? Het gelijkt bijna op het werk van den Almachtige. Gedurende zeventien jaar leed Mej Herbert, niettegenstaande alle pogingen van geneeskundigen, alle pijnen en kwellingen die men maar kan bedenken, en were het niet voor Dr. Williams' Paarsche Pillen, zoude zij nog in nu of vrede en geluk worden doorgebracht, zijn doorgebracht in een der ergste vormen van lijden, waarvan het menschelijk onderhevig is.—*Adv.*

CORRESPONDENTEN.

[WIJ STELLEN ONS NIET VERANTWOORDELIJK VOOR DE GEVOELENS ONZER CORRESPONDENTEN.]

NIET DE "WORCESTER ADVERTISER."

Worcester, 23 Augustus, 1895.

Aan den Redakteur van "De Zuid-Afrikaan en Ons Land."

Waarde heer,—Mij is opgedragen door den heer J. E. De Jong, drukker en uitgever van de *Worcester Advertiser* te Worcester u te melden dat zijn aandacht gevestigd is op een paragraaf verschijnende in uw nummer van den 22sten dezer onder het hoofd "Gemengd Nieuws" ten eindste dat hij met £7 10s. beboet was voor het niet-registreeren van zijn blad. U zijt geheel verkeerd ingelicht op het punt, daar mijn kliënt nooit vervolgd noch bebeet werd voor zulk een overtreding, daar de *Worcester Advertiser*, waarvan mijn kliënt gedurende de laatste 13 jaar de uitgever en drukker was, behoorlijk geregistreerd werd in het kantoor van den civielen commissaris van Worcester op 11 Augustus, 1884, in termen van wet No. 29 van 1884, en dientengevolge niet kon worden vervolgd in dit verband. Uit billijkheid jegens mijn kliënt en als een *amende honorable* moet ik u verzoeken dezen brief te publiceeren in uw volgend nummer, alsook bijgaand uittreksel van het register verkregen van en geteekend dezen dag door den civielen commissaris van Worcester, in termen van sectie A van de wet.

De uwe,

CHAS. HOME, JR.,

Prokureur voor *Worcester Advertiser.*

Uittreksel uit register van nieuwsbladen in de afdeeling Worcester, gehouden in termen van wet No. 29 van 1884.

Naam van blad.	Eigenaar drukker of uitgever.	Plaats waar nieuwsblad wordt gepubliceerd	Afdeeling
Worcester Advertiser	Johannes Engelbertus De Jong.	High Street, Worcester	Worcester.

Geregistreerd dezen 11 Aug., 1884.

(w. g.) C. H. HILLIARD,
Klerk voor C.C.

Gecertificeerd een korrekt extrakt,
(w. g.) J. N. D. DE VILLIERS, C.C

[Ter opheldering van bovenstaande diene dat een vergissing begaan werd door inplaats van *Worcester Standard* te schrijven *Worcester Advertiser*. De eigenaar van de *Standard* werd met £7 10s. beboet voor het niet-registreeren van zijn blad.—RED. *Ons Land.*]

Brievenbus.

N. A. J. V. R. J.—Ons vorig nummer gaf antwoord op uw vraag.

DE FRANSCHE LUCHTREIZIGER Berson heeft met een luchtballon de grootste hoogte bereikt, waarop de mensch tot nu toe geleefd heeft. Op 6000 M. hoogte, bij een temperatuur van 25.5° C. was hij zeer wel, alleen was hij eenigszins verstoord en had hij wat hartkloppingen. Op 7300 M. begon hij uit stalen cylinders zuurstof in te ademen. Op 8400 M. was hij korten tijd bewusteloos. Op 8700 M. bij 39.8° C. was hij geheel normaal, terwijl hij iedere seconde zuurstof inademde. Toen hij 9100 M. bereikt had was zijn ballast op, maar hij meent dat hij gerust nog 1000 M. hooger had kunnen stijgen.

Allerbeste en Oprechte Groene Zinking Snuif en andere Snuif. Deze uitmuntende en welbekende Snuif is overal beroemd beter te zijn dan eenige andere soort, voor Zinkings, Hoofdpijn, Oorpijn, Verkoudheid, en ook voor zeere oogen.

Alleen gemaakt door Hermann en Cunard, Apothekebandelaars, Kaapstad.—*Adv.*

Hermanuspietersfontein.

(*Van onzen Correspondent.*)

Terwijl andere plaatsen in de Kolonie genegend zijn met spoorwegen en hebben van spoorwegen—waarover men vreugde bedrijft, en terecht ook—zoo hebben wij ook reden om blijde te zijn. Binnenkort zal ons dorp telegrafisch met de buitenwereld verbonden zijn en (zoals onze berichtgevers vertellen) heeft het gouvernement £500 toegestemd aan den afdeelingsraad van Caledon, op het 2-voor-1-stelsel, om een harden weg *via* Heweton naar deze plaats te maken. Is dit laatste het geval—wat te hopen is—dan zal het getal van bezoekers van elders naar deze plaats verdubbeld worden. Hermanuspietersfontein is dan ook, als een strand, aanlokkelijk, zóó wat ligging en klimaat als gemakken betreft.

Bij gelegenheid van de laatste zitting van het periodieke hof alhier werden vier zaken behandeld. De heer Barratt, "lookup-keeper" gaat zich aanstaande week in het huwelijk begeven met jongejuf. Groenewald, van deze plaats.

Onze menschen beginnen de zaak der opvoeding te verstaan en ter harte te nemen. Dit is verblijdend en aanmoedigend. De publieke school telt op het oogenblik 61 leerlingen. Er bestaat plan om eene kostinrichting in verband met onze school te openen. Onze nieuwe assistente, jongejuf. Dinah Le Roux, van het distrikt, geeft algemeene voldoening. De schoolcommissie heeft reden om met hare verkiesing tevreden te zijn. Er waren 8 applikanten, waarvan 4 van het distrikt. Het getal schoolkinderen wordt steeds grooter. Binnenkort zullen wij genoodzaakt zijn eene tweede assistente te vragen.

Bouwen is hier aan de orde van den dag. Haast iedereen die hier grondeigendom heeft, laat huizen bouwen, meestal om in den zomertijd aan bezoekers te worden verhuurd. Krijgt Caledon zijn spoorweg, dan twijfel ik niet of Hermanuspietersfontein wordt zog een groote stad. Een bedrijvige kleine zeehaven is het zu reeds. Er wordt een aanmerkelijke handel drijven gedreven, terwijl kleine stoomboeten nu reeds af en toe van Kaapstad de baai hier binnenloopen, met vracht voor de winkels, 3 in getal en waarvan een—de grootste—aan de firma Collier & Hill, van Kaapstad, behoort.

Onze debatvereeniging, onlangs opgericht, verkeert in een bloeienden toestand. Zoo moet het ook zijn. De zaak der opvoeding moet overal en op elke mogelijke wijze betracht worden. Op het oogenblik zijn er 42 leden, die wekelijks in het magistraatskantoor bijeenkomen om vergaderingen te houden. Om de 14 dagen wordt een journaal gelezen, en een publieke leeskamer is onlangs in verband met de vereeniging geopend.

VERBANDLIJSTEN

7 AUGUSTUS 1895.

Hypotheken.

Jooste, P C ...	Exec Kamer ...	Colesberg
Hartel, T B ...	Guar Ass Co	P Elizabeth
Zeeman, D W ...	A Roux ...	Malmesbury
Eeden, v, J A ...	C Grimm ...	Ladismith
Eeden, v, J A ...	R Watson ...	Do
Johnson, F W ...	J Wiley ...	Kaap Afd
Taak, v, J H ...	Mutual ...	Clanwilliam
Assman, C F ...	Bdl H Reid ...	Kaap Afd
Girling, H W ...	W Ross ...	Colesberg
Alston, G ..	M & F Alston ..	Carnarvon
Stapelberg, J H...	E Steytler ...	Barkly Oost
Engelsche Kerk...	Equitable ...	Molteno
McKinnon, J ...	Do ...	Do
Kruger, B J ...	W Jenner ...	Barkly Oost
Visser, M W G ...	Hawelijksvoorwaarden Philpott ...	Steynsburg
Eriank, A G ...	J Steytler ...	Albert
Tout, du, P G ...	W Cressey ...	Richmond
Kaper, F C ...	Ass en T Co ...	P Elizabeth
Coetzee, J H ...	N Coetzee ...	Venterstad
Bell, A ...	Bdl P Vink ...	Kaap Afd

Kustings.

Compion, J F ...	J Attwel ...	Kaap Afd
Turneur, E S ...	Bdl W Maskew	Middelburg

Bond voor Borgschap.

Griffiths, G ... (Griffiths, J Eborg)	Municipalites...	Aliwal Noord

Contract.

Villiers, de, A F Holm, M J B ...	... ...	Stellenbosch

8 AUGUSTUS, 1895.

Hypotheken.

Steyn, S M ...	C Dempers ...	Caledon
America, F ...	P Toens ...	Worcester
Reid, W	J Lillis ...	Kaapstad
Strydenburg Pub School	Kol Regeering	Hopetown
Roytowski, J J ...	M Vos... ...	Kaapstad
Mathew, J A ...	Mutual ...	Do
Niekerk, v, B J ...	S Lomnitz ...	Hopetown
Fourie, S P ...	M Rhoden ...	Calitzdorp
Kruger, H B ...	F Richardson ...	Albert

Kustings.

Dell, B J ...	H Wood ...	Grahamstad
Ferreira, P J ...	Kol Regeering...	Maclear
Russell, E G ... Mackenzie, A J ...	Do	Griqualand O

Contracten.

Bryne, P J ... Brown, C J ...	... ...	Petrusville

9 AUGUSTUS, 1895.

Hypotheken.

Page, C	H Morgan ...	Knysna
Bartardien, S ...	E Philip ...	Kaap Afd
Jardine, R J ..	F Cloete ...	Do
Zyl, v, P W ...	P Vogis ...	Piketberg
Sayers, A J ...	P Johnson ...	George
Retief, F J ...	J Rossouw ...	Paarl
Auret, J F M ...	Mid Agency ...	Graaff-Rein
Knight, G ...	Spaarbank ...	Kaap Afd
Ogilvie, F A ...	E Macnab ...	Cradock
King, S	Bouwvereenig	Aliwal Noord

Kustings.

Boardman, J ...	Bdl J Irvine ...	Maclear
Blignaut, D P ...		
Blignaut, J P A (Blignaut, Sr, D borg)	F Norden Bdl...	Jansenville
Ogilvie, F A ...	Standard Bank	Cradock
Klopper, J P ...	C Marais ...	Tulbagh

Generaal

Prodgers, E B ...	H Schwarta ...	Wellington

Contracten.

Todd, G B ... Shea, E S ...	... ...	Kaap Afd
Aarde, v, W A v J Roux, le R M J...	... ...	Malmesbury

10 AUGUSTUS, 1895.

Hypotheken.

Logan, J... ...	H Sluiter ...	Z A R
Ferreira, C P ...	W Fowlds ...	Alexandria
Mahommed, H ...	E Arderne ...	Kaap Afd
Joubert, S G ...	Spaarbank ...	Malmesbury
Dickers, J D ...	Exec Kamer ...	Uitenhage
Balcomb, J ..	J Hulett ...	Kokstad
Vinnicombe, A ...	G Smith ...	Do
Olivier, G J ...	Mid Agency ...	Graaff-Reinet
Barker, A E ...	M le Roux ...	Kokstad
Lessing, J C ...	S de Waal ...	Middelburg
Spangenberg, J...	G Joubert ...	Somerset W
Isdwe Spoorweg, kolmijn en land Co	Obligatiehouders	Kimberley
White, E S ...	Bouwvereenig	Cradock
Kasselman, J J ...	J Eksteen ...	Heidelberg
Burger, P S ...	O Landsberg ...	Clanwilliam
Burger, P S ...	J Kark ...	Do

Kustings.

Lessing, J C ...	Bdl W Maskew	Middelburg

Generaal.

Theunissen, M ...	M Loeb ...	Riversdale

Contracten.

Nell, D ... ... Hoar, A J ...	... ...	Cathcart
Biggs, A E ... Bowles, A B ...	... ...	Aberdeen

Wat onze Koloniale Boeren denken van den "Oliver Ploeg."

Den Heeren LLOYDS & Co.

Kaapstad.

Mijne Heeren,

Ik had onlangs het genoegen om uwe beroemden *Oliver Ploegen* op mijn plaats te zien werken, onder bekwame behandeling van den heer Dreyer. De *dubbele-voor* werkt zeer goed en ook veel lichter voor het trekken der ezels dan andere dubbelvoor ploegen, doch ik denk de lever kan een voet langer zijn. Den *enkele-voor* hebben wij eerst op bosjesland geprobeerd en toen op driesland; ik moet zeggen dat deze ploeg de geschikste en beste ploeg is voor dries- en braakland dien ik al gesien heb. Wij hebben geploegd tot op een diepte van 11½ duim. Ik kan dus met vrijmoedigheid dezen ploeg aanbevelen als den rechten ploeg voor *dries- braak-* of andere rawe landen.

De uwe,

P. M. DE VILLIERS.

Rietkuil, Caledon,
27 July, 1895.

Zwartrivier, Caledon,
22 Juli, 1895.

De heeren LLOYDS & Co.,
Kaapstad.

Waarde heeren,

Uw reiziger, de heer Dreyer, hield hier Zaterdag eene bijeenkomst om de "Oliver ploegen" en den "Giant Cultivator" te vertoonen. De boeren, die tegenwoordig waren, waren zeer voldaan met het verrichte werk. Het waren de beste, ondernemendste boeren van deze wijk ten getale van 25. De "Blue Bell" en de "De Single 140 X" zijn de beste ploegen die ze gesien hebben, den grond, waarin zij werkten, in aanmerking genomen, vooral de hellende landzijde. De omkeerbare punt en vleugel en het harde materiaal waarvan deze ploegen gemaakt zijn, zullen voor onze boeren van veel nut zijn. Wij danken hiermede de heeren Lloyds & Co. voor het invoeren van de "Oliver" ploegen in Zuid-Afrika en ook van den "Giant Cultivator," die, naar wij denken, een machine voor onze boeren zal zijn die veel arbeid spaart.

Ik ben hoogachtend,
Uw dienaar,
P. SWART.

Stormsvlei, 6 Augustus 1895.

De heeren LLOYDS & Co.,

Kaapstad.

Waarde heeren,

In naam der boeren van deze buurt hebben wij het genoegen te berichten dat wij zeer ingenomen waren met het werk door de "Oliver Ploegen" en den "Giant Cultivator" verricht op eene bijeenkomst hier heden gehouden. Wij waren vooral verwonderd te zien wat zij in den harden, droogen grond deden. Wij hebben een groote menigte verschillende ploegen alhier, maar geen kan vergeleken worden met den "Oliver." Wij hebben de uitlegging van uwen deskundige gehoord omtrent de kwaliteit en wij twijfelen er niet aan of deze ploegen zullen van groot nut zijn voor onze boeren en wij kunnen ook den "Giant Cultivator" aanbevelen als een arbeidsparend werktuig. De bijeenkomst werd bijgewoond door ongeveer vijftig van de voornaamste boeren en u verdient lof voor al de moeite door u genomen door sulke goede boerderijwerktuigen bekend te maken en in te voeren.

Uw. dr.,
GEBROEDERS HEATLIE.

N.B.—De firma kan deze publiceeren naar believen.

GEBR. H.

Mont Vreé, Stellenbosch,
20 Augustus, 1895.

De heeren LLOYDS & Co.,
Kaapstad.

Waarde heeren,

Eenige regels van een jongen boer, die in deselfde distrikten geweid heeft waar uw reiziger, de heer Dreyer, geweest is. Ik ging op 22 Juni op reis waar Caledon en naar andere distrikten zoover als Swellendam en Port Beaufort; uw reiziger ging naar deselfde plaatsen of liever vertoonde daar ploegen en cultivators op de plaatsen en dorpen. Wel, niemand vroeg mij u te schrijven, maar ik achtte het der moeite waard dit te doen, omdat de boerderijgereedschappen, die ik heb sien werken, de ploegen, cultivators, enz., werken in grond zoosls zij daar hebben, verbazend goed moeten zijn. Ik was bij bijna al de proefnemingen die de heer Dreyer hield, behalve te Bredasdorp en te Caledon, waar ik niet kon zijn en de boeren zijn allen zeer ingenomen met deze ploegen en zullen eenige voor het volgende jaar bestellen. De enkelevoor, "the 140 X," is een der beste ploegen die ik en zij in den grond gesien hebben en zij seggen ook dat de Zweedsche en Ransom's niet zijn te vergelijken met de dubbele-voor "Blue Belle." Het beste was de omkeerbare ploegschaarpunt, die hen alleen reeds betalen zal. De boeren hebben allen groot belang bij het ploegen. De heer Dreyer koos een zeer mooien droogen dag voor zijne bijeenkomst te Swellendam. Daar waren ongeveer 280 boeren en ondernemende ook. Hij daagde andere ploegen uit tegen hen te werken voor hun belang om het verschil te zien en om hun opinie te geven over de ploegen, maar zij waren stil, toen de "Oliver" in den grond kwam. Ik hoorde vele boeren seggen dat zij nooit ploegen als die gesien hadden sinds zij begonnen te boeren. Het doet mij genoegen te zeggen en mijne betrekkingen ook, die allen in het distrikt Napier boeren dat "Oliver" de man was om de arme boeren te helpen. Het laatst zag ik den heer Dreyer te Swellendam, en naar hij zei ging hij toen naar Oudtshoorn. Ik kan u verzekeren dat het droog was te Swellendam, Bredasdorp en Napier, maar de "Oliver" ging door den grond. Vele boeren zeiden mij dat ik aan u moest schrijven en u danken dat gij den reiziger zoover met de werktuigen gezonden hebt. Zij vroegen mij u te verzoeken een stukje daarover in *Ons Land* te zetten en zullen blij zijn te sien dat ik u geschreven heb. Ik zal mijn naam teekenen en laat dien ook in de krant verschijnen.

Ik ben, heeren
Een boerenzoon,
(Advt. A. DU TOIT.

BENOODIGD

EEN Onderwijzer voor de Rondgaande Gouvernements School te Waterval, wijk Sliuspruit, dist. Caledonrivier, O.V.S.

Applicaties voor bovengenoemde betrekking zullen door den ondergeteekende worden ontvangen tot Zaterdag, den 14den September, e.k.

Sollicitanten moeten overleggen (a) gecertificeerde afschriften van afgelegde examina (b) bewijs van goed zedelijk gedrag en lidmaatschap van eene Protestantsche Kerkgenootschap.

Applicatien moeten eigenhandig in het Engelsch en 't Hollandsch beide geschreven zijn met bijvoeging van ouderdom van sollicitant.

Alleen ongehuwde personen zullen in aanmerking komen.

Kennis van muziek zal eene aanbeveling zijn.

Salaris £120 per jaar benevens de schoolgelden.

Billijke reiskosten zullen vergoed worden.

P. H. FAURE,
Voors. Schoolcommissie.

Wildebeestfontein,
Dist. Smithfield, O.V.S.
12 Augustus, 1895.

Onderwijzer Benoodigd.

APPLICATIES voor be betrekking van Onderwijzer op de Rondgaande School te Deput, wijk Grootrivier, dist Bethulie, O.V.S. zullen door den ondergeteekende ingewacht worden tot 17 September 1895.

Applicaties moeten eigenhandig door den applicant worden geschreven in 't Engelsch en 't Hollandsch beide en vergezeld gaan van (a) gecertificeerde afschriften van afgelegd examens (b) bewijs van lidmaatschap eener Protestantsche Kerkgenootschap en (c) bewijs van goed zedelijk gedrag.

Kennis van musiek eene aanbeveling.

School te beginnen op 1 October 1895.

Salaris £120 per jaar en de schoolgelden.

Een ongehuwd persoon zal de voorkeur hebben.

Billijke reiskosten zullen worden vergoed.

P. J. JOUBERT,
Voors. Schoolcommissie.

Middelfontein,
P.K. Willoughby, Bethulie,
10 Augustus 1895.

DE

Zuid Afrikaansche Onderlinge,

(MUTUAL)

LEVENSVERZEKERINGS MAATSCHAPPIJ.

Hoofd-Kantoor:

DARLINGSTRAAT, KAAPSTAD.

Kennisgeving aan Leden.

KENNIS wordt hierdoor gegeven dat overeenkomstig de Acte aan Inlijving van de Maatschappij de Vijftigste Jaarlijksche Algemeene Vergadering gehouden zal worden in de Zaal der Maatschappij op Maandag 2 Sept., aanst. om 2 uur n.m. ten einde het verslag, de Rekeningen en den Balans-Staat van de Maatschappij opgemaakt tot 30 Juni 1895 te ontvangen en te overwegen en om twee Auditeuren te kiezen.

WILLIAM MARSHALL,
Secretaris.

Mutual Gebouwen,
Darling Straat,
Kaapstad, 27 Juni, 1895.

ZUID-AFRIKAANSCHE ONDERLINGE

LEVENSVERZEKERING MAATSCHAPPIJ.

OPGERICHT IN 1845

Hoofdkantoor: DARLINGSTRAAT, Kaapstad

De eerste en langst bestaande Zuid-Afrikaanse Levensverzekering Maatschappij.

DIREKTEUREN:

H. M. ARDERNE, Voorzitter.
ALFRED BEDIN.
HENRY SOLOMON, SEN.
FRED. J. CONSTLIVRES.
PAUL DE VILLIERS.
GODFREY SICHEL.
J. G. STEYTLER.
HARRY BOLUS.
Hon. J. X. MERRIMAN, M.L.A.

ERSTE GENEESKUNDIGE ADVISEUR

G. E. C. ANDERSON, M.D., M.C., Londen, M.R.C.S Engeland.

JAARLIJSCH INKOMEN	PREMIE -	£156,212
	INTEREST-	71,276
FONDSEN IN HANDEN	-	£1,409,046

(*Geheel Beleyd in Zuid-Afrikaansche Waarden*

VOORNAAMSTE VOORDEELEN:

Absolute Zekerheid, Groote Bonussen,
Geen Beperkingen.
Bepalingen omtrent niet-verbeurd verklaring
Geen restricties op Reisen en Woonplaats,
Matige Onkosten.
Spoedige Betaling van Vorderingen.
Alle Voordeelen behooren aan de Leden
Geen Persoonlijke Aansprakelijkheid.
Onmiddellijke Bonus op Vorderingen.
Ruime Betaling voor Overgave.
Grieksaartlijksche Onderzoek.

LAATSTE UITBETALINGEN, 1869

Polissen van verschillenden duur werden betaald met de volgende sommen voor iedere £1,000 van de oorspronkelijke verzekering:—

Duur in 1869.	Betaald
45 JAAR	£2,799
30 JAAR	1,534
20 JAAR	1,980
15 JAAR	1,863
12 JAAR	1,286
9 JAAR	1,202
8 JAAR	1,060

LIAM MARSHALL, Secretaris

DE WAAL & CO.,

VROEGER DE WAAL & DE KOCK.

GEGALVANISEERDE IJZERPLATEN

6, 7, 8, 9 & 10 VOET.

WIJNGAARD SCHOFFELS,
WIJNGAARD GRAVEN,
WIJNGAARD MESSEN,
WIJNGAARD SCHAREN.

HUISHOUDELIJKE IJZERWAREN van een NAALD tot een PIANO.

HOPKINSONS SPECIALE PIANOS.

ZADELS, TUIGEN EN RIJ-STANGEN

SPECIALE LAGE PRIJZEN.

PORTABLE ENGINES,
DORSCH-MACHINES,
KOORN-MOLENS,
ZAAG-MOLENS.

Alle informatie met betrekking tot bovengemelde Machinerie zal de beste attentie erlangen

DE WAAL & Co.,

GROENTE PLEIN, BURG STRAAT, KAAPSTAD

SPECIALE KENNISGEVING AAN BOERENS.

GEORGE FINDLAY & CO.,

Hebben ontvangen de volgende Goederen van bijzonder belang.

BRANDRAMS B.B. BLOEM VAN ZWAVEL.

PARIS GREEN voor het vernielen van slakken in Vruchtboomen.

Knapzak Sproei-Pompen (Vermorels Patent) en een nieuwe lot van onze Speciale Wijnpompen.

GEORGE FINDLAY & CO.,

Grave Straat, Kaapstad.

Probeer de "Millioen" Parafine Lamp!!

KOCH & DIXIE,

BURGSTRAAT, KAAPSTAD

BIEDEN TE KOOP AAN

Gegalvaniseerde IJzerplaten van 6 tot 10 Voet voor Daken, Bladloodse vorstplaten, Dakgoten, en Afloopbuizen.

VENSTER-GLAS J. R. STOPSEL VOOR LEKKENDE DAKEN

"CARBOLINEUM." het beroemde hout-bewarende vloeistof. Allerbeste Witlood, Lijnzaad Olie, Terpentijn, en Borstels en Kwasten

STEEK EN GEWONE HEINING DRADEN STANDAARDEN.

OOK EEN GROOTE HOEVEELHEID VAN REUZELOLIE.

Stoves, Ledekanten, en Keukengereedschap in groote Verscheidenheid.

J. D. CARTWRIGHT & CO.,

GLAS- EN PORCELEIN- MAGAZIJN-,

ADDERLEY EN DARLINGSTRATEN.

EET-, Ontbijt-, en Theeservies, Toiletartikelen en alle soorten Aardenwerk in groote keuze.

Hang- en Tafellampen, Vloerlampen voor de Voorkamer Tafelmessen en *fantasie*- artikelen en alle Huishoud- Benoodigdheden.

Versilverde en Fantasie Goederen, geschikt voor Trouw, of Verjaardagsresenten een Specialiteit. Juist ontvangen een lading van hun speciale Port

"VICTORIAN WATER-WHITE OIL."

150° VUURPROEF,

IN PATENTE "FAUCET NOZZLE" BLIKKANNEN

DE BESTE OLIE IN DE MARKT.

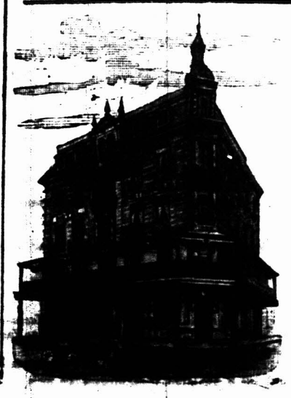

P.O. Bus 421. Telegrafisch Adres 'Metropole.

HOTEL METROPOLE

Langstraat, Hoek van Kasteelstraat,

KAAPSTAD.

DIT Etablissement is speciaal opgericht als een Eerste-klas Hotel, zonder besparing van kosten; het is geheel met Electrisch Licht verlicht en bezit alle gerieven.

Bezoekers zullen er alle gemak vinden; een uitstekende Keuken, Warme en Koude Baden op alle verdiepingen en voorzien van al de laatste verbeteringen op sanitair gebied.

A. HARTUNG, Eigenaar,
Vroeger van Smithfield, O.V.S.

Prijzen Matig.

Eerste-Klas Publieke School voor Jongens, George.

APPLICATIES voor de betrekking van 2den Assistent (gecertificeerd) in bovengenoemde School zullen door den ondergeteekende worden ingewacht tot 20 September. Salaris £60 per jaar en vrije kost en logies. Werkzaamheden beginnen 1sten October, 1895.

Z. J. DE BEER,
Hon. Sec.,
Jongens Pub. School,
George.

HET GENAS HEN ALLEN.

MIJNHEER,—Negen maanden geleden betuigde ik in een brief aan u van de goede uitwerking van RHEUMATICURO in mijn geval. Ik ben 60 jaren oud en heb 23 jaren lang geleden aan CHRONISCHE ASTHMA en RHEUMATIEK en zoch verlichting van vele beroemde geneeskundigen, en probeerde alles zonder baat te vinden en had in mijn geval alle geloof in menschelijke bekwaamheid verloren, tot dat ik RHEUMATICURO probeerde en in zijn mijn Neuralgia, Rheumatiek en pijnen in hoofd en aangezicht verdwenen en het nieuws is ver en wijd verspreid dat "oumeester VAN ROOY amper beetnemaal gezond was van die wonderlijke Medicijn," en die was werkelijk het geval; elkeen die he probeerde beveelt het aan.

De heer JACOB VAN ZIJL, van Vlakfontein (3 uur van Steijnsburg), is genezen van een schijnbaar ongeneeslijk geval van Rheumatiek en Jicht. Nooit, zei zijn moeder, Mevr. VAN ZIJL aan mij, was er een erger geval van "Koorts Ziekte," zooals zij het noemen. De eerste dosis RHEUMATICURO liet de lijdende jonge man rustig slapen en medecijn werd voortdurend toegedieud, de hoewel de buren en vrienden zeiden dat zij niet verwachten dat hij leven zou, was *hij twee-maal hier*, en getuigde van de geneeskracht van de RHEUMATICURO en PILLEN.

De oude heer VAN DER WALT, van Roddersburg, werd genezen door een bottel.

De heer A. COETZEE, Brandvlei, Middelburg, C.C vond dadelijk verlichting. Mijn zoon JAN en zijn schoonvader, de heer J. A. SMIT, van Wonderboom, Burgersdorp, werden ook genezen maar ik moet nu sluiten.—Ik blijf uw dankbare vriend, J. C. VAN

JONES RHEUMATICURO.

Het groote Zuid-Afrikaansche genees-middel voor Jicht, Rheumatiek, Rheumatische Jicht, Lender Jicht, Heup Jicht, Aangezichts-pijnen, enzen heeft vele duizenden gevallen, veel erger dan bovengenoemden genezen. Is verkrijgbaar van alle Apotekers en Winkeliers door geheel Zuid-Afrika.

GEDROOGDE VISCH.
GEZOUTEN VISCH
INGELEGDE VISCH,

VERKOCHT DOOR

De "Atlantic" Vischwinkels,

37 BOOMSTRAAT, KAAPSTAD.

ZUID-AFRIKAANSCHE

Koninklijke Maildienst.

De "Castle Mail" Maatschappij.

DE Stoombooten dezer Lijn vertrekken van Kaapstad naar Londen om de anderen Woensdag, te 4 uur n.m. van Madeira en Plymouth, te Sint. Helena en Ascension aanleggende op de bepaalde tusschen tijden.

Sept 4—ROSLIN CASTLE, Kapt. TRAVERS.
Sept 18—DUNOTTAR CASTLE Kapt. HAY.
Oct 2—HAWARDEN CASTLE, Kapt. RICHT.
Oct 16—NORHAM CASTLE, Kapt. DUNCAN.

NETKA BOOTEN VOOR ENGELAND, VIA LAS PALMAS

DOUNE CASTLE, Kapt. HARRIS, omtrent 4 September, via St. Helena en Ascension.
GARTH CASTLE, Kapt. RENDALL, omtrent September.
LISMORE CASTLE, Kapt. LE SUEUR, omtrent October, via St. Helena en Ascension.
ARUNDEL CASTLE, Kapt. WINDER, omtrent October.

Voor Vracht of Passage vervoege men zich bij de Agenten van de CASTLE MAILBOOT MAATSCHAPPIJ, (Beperkt

UNION LINE

Koninklijke Maildienst.

UNION STOOMBOOTMAATSCHAPPIJ (BEPERKT.)

DE Mailbooten der Maatschappij vertrekken van Kaapstad, naar Engeland via Madeira, om den anderen Woensdag, te 4 uur n.m., als onder aanleggende:

VOOR ENGELAND.

Aug 28—MELROAN, Kapt. FRYSTON.
Sept 11—SCOT, Kapt. LOCKIE.
Sept 25—TARTAR, Kapt. JONES.

Een van de Maatschappij's mooie stoomboeten zal SOUTHAMPTON verlaten voor HAMBURG, kort na de aankomst van deze Mailstoomboeten.

RETOURKAARTJES naar ENGELAND gangbaar voor Zes Maanden, worden uitgereikt tegen een vermindering van 10 percent op den Dubbelen Passageprys.

RETOURKAARTJES voor HAVENS langs de KUST worden uitgereikt voor de terugreis binnen Drie Maanden per de Union of de Castle Maatschappij Stoomboeten.

Voor Vracht of Passage doe men aanzoek aan de Kantoren van de Union Stoomboot Maatschappij, Adderleystraat

Gedrukt en Uitgegeven door de Zuid-Afrikaansche Maatschappij Van de Sanders & De Villiers & Co. (Beperkt), aan hunne Kantoor, 15, St. Georgesstraat, Kaapstad.